

EL APOCALIPSIS Kenda Diosa o'ka'apo kurudya' huadaritere o'ka'apo. Diosa Juantaj o'nopoea'uyate.

*Kenda Diosa o'ka'apo Jesucristoa
o'nopoea'uyate.*

¹ Kenda Diosa ida o'ka'apo Diosa Jesucristotaj o'nopoea'uyate. Jesús en huaknopoe'eritaj kenda kamanopoe'po Jesucristotaj o'nopoea'uyate. Do'taj Jesucristoa Diosen huata'moneri me'nigta'moname'ne. Do Juan Jesús en huanigpeika'eri huanaba' ijje. Kenda Diosa ida o'ka'apo Diosen huata'moneria me'nopoeame'ne. Kenda opudomeytaj on'nigmadoya'ne. ² Diosa me'nopoeame'ne buttida ijjay. Aya' Jesucristoa me'nopoeame'ne buttida ijjay. Aya'da ijtiahuaymey buttida ijjay.

³ Kenda Diosa o'ka'apo me'nopoea'deme'ne. In beroba'te on'nigmadoya'ne. Ke'na on'mona'pakika'apo durugda o'nika'apo. Huaknopoe'eri egkupopakte in e'madoya'taj on'peepo on'nigpeika'po durugnada o'nika'apo. Kene'huaya' huame'noe meyo'hue'da o'e.

*Siete huabata'dikea' jakeritaj Juana
o'manigmadoya'uyate.*

⁴ Asia huadaribayo nogyo nogyo opudomey Cristoen huaknopoe'eri Apagba'taj a'peeya'po bo'kupopakika'. Siete huabata'dikea' jakeritaj

on'nigmadoya'ne. Dios oy o'ika'. A'nennada o'ika'uy. Kenpa'ti nogok bo'huatiakapone. Diosa opudomeytaj daka' mo'nigkike'po mo'tinepahui'po kenpa'ti opudomey hua-knopoe'eritaj mo'manopo'noeyike'. Siete Diosen Nokirega Diosyo o'nika'po konigti opudomeytaj daka' mo'nigkike'po mo'matinepahui'po kenpa'ti mo'manopo'noeyike'. ⁵ Opudomeytaj Jesucristoakon daka' mo'nigkike'po mo'matinepahui'po mo'manopo'noeyike'. Jesucristoa Diostaj buttida o'huaa'ika'uyate. Konig huakkurueritaj Diosa Jesucristotaj kubarakya' o'noyhuada'uyate. Diosere o'eonhuahuika'po. Huakkurueri huairi o'ika'. Aya' huadaribaya'da gobierno huairia Jesucristotaj nigpeika'dik o'ne. Jesucristoa oro'omeytaj di'da mo'ene. Oro'omeytaj mo'nigbueydepo ke'nen mimia oro'omeyennopo'taj mo'nopo'tihueke'po oro'omeyen dakhuea' e'ka'taj mo'bakkahuea'uyne. ⁶ Oro'omeytaj konig huairionig bo'yahuea'uyne. Konig Cristoen huamanigtiona'pakika'erionig sacerdote bo'yahuea'uyne. "Dakiti Dios." "Diosnayo huadakda o'e." Tiona'pakika'dik o'ika'ne. Kenpa'ti Diostayo'da nigpeika'dik o'ene. Dios Jesucristoen apag o'e. Jesucristo hueretda Huairi o'e. Kenpa'da huadakda o'ika'. Kenyo'da 'urua'da kenpa'ti teynanada o'ika'. Aya'ada kenda kan'batia'pakike'. Aya'tada teyda kamanike'. Kenpa'ti aya'ada Jesucristotaj kan'nigpeike'. Kenyo'da kaike'.

⁷ Yan'tiahuayti', Cristo 'urunanada o'epo konig e'sihui'yo e'huarakte aya'ada bo'tiahuayapone.

Kenomeyakon on'pidtuka'uyatenig'a Cristotaj on'tiahuayapo. Nogbaya' nogbaya' nog aratbut nog aratbut aya'bayoda huae'eri aya'ada yan'tiahuayapet. Pai'nanada o'nepo yan'bahuikapet. Huakka' on'me'pukpo yan'bahuikapet. Ken konigda o'eapo.

⁸ “Do Dios ijje^opo huakkuru huae'eri ijje^y. Konig la letra A huakkuru letra o'ika'nig do huakkuru huae'eri ijje^y. Ijjeonhuahuikay. Kenpa'ti kene'huaya' huae'eri ijje^opo konig la letra Z kene'huaya' letra o'ika'nig do kene'huaya' huae'eri ijje^y, ijjeonhuahuika'apoy.” Huairi Diosa oa'uyate. Kenyo'da teyda o'epo aya'da ka'dik o'e. Oy o'ika'. A'ennada o'ika'uyate. Nogok mo'nigtiakapone.

Cristo 'urunanada o'enig Diosa Juantaj o'tiahuay'ea'uyate.

⁹ Juan ijje^opo Cristotaj huaknopoe'eri ijje^opo opuden huama'buyonig ijje^y. Opudomey Jesucristotaj moknopopo pai'da mo'nopo'ede. Opudomeyere dokon pai'da ijnopo'eonhuahuay. Opudomeyere Diosen Huairi Jesucristotaj oknopoika'po o'nigpeika'ne. Opudomeytere Cristo bo'tihuapoke'po Diostaj oknopoika'po o'nigpeika'po batikhue' o'ika'ne. Diosen Huadak Hua'a ijmanbatia'pakikame'nok kenpa'ti Jesucristotaj ijmanbatia'pakikame'nok huagkuta'mejyo Patmosyo huabokereka bo'tohua'uyne. ¹⁰ Patmosyo domingote, Huairi Jesucristotaj e'tiona'pakikame'noete Diosen Nokirega me'nopo'toeonhua'depo ta'poyen do'taj be'api' Jesucristoapi' 'utta'da menokoy'uyne.

Konig trompetatone'a eapa' 'urua'da mena'uyne.
Kentaj ijpee'uy.

¹¹ —Do konig la letra A ijjepo, huakkuru huae'eri ijjepo ijnoeonhuahuikay. Kenpa'ti konig la letra Z kene'huaya' huae'eri ijjey. Kenda i'tiahuaydenig beroba'te yamanigmadoya'. Asia huadariyo huaknopoe'eritaj yamanigba'ta'mona'. Huakka' jakyo huaknopoe'erien jakyo ogkupopakika', Efeso huakka' jakyo huaknopoe'eritaj yamanigba'ta'mona'. Esmirna huakka' jakyo huaknopoe'eritaj yamanigba'ta'mona' kenpa'ti Pérgamo huaknopoe'eritaj, Tiatira huaknopoe'eritaj, Sardis huaknopoe'eritaj, Filadelfia huaknopoe'eritaj, Laodiceaya' huaknopoe'eritaj yamanigba'ta'mona'. — Mena'uyne.

¹² Be'api' ijnopoepo tanya' ijkorudpo oro huaka' siete huabid huakjey huakpaka' ijtiahuay'uy. ¹³ Ke'na konig Diosen Huasi'po Diosa o'ta'mona'uyate, huabokerek hua'ite o'bopo oro huakjey huakpaka' nopoyo ijtiahuay'uy. Huabokerek e'bo'te ijtiahuay'uy. Konig huairitone' 'urua'da o'dot'ika'nig yudtaj huabidokda e'ot ijtiahuay'uy. Huabidokda o'otpo, huakagkate e'tie' orobijtone' o'otuy. ¹⁴ Huakuhuij yerenanada konig kutajmenonig konig huakupakuno'te yerenanada o'ika' ken konig huakuhuij o'epo, huakpo konig ta'ak diga'da e'bakpakonig eyda o'epo, ¹⁵ hua'ikon 'urunanada o'epo konig siroeyonig eynanada konig senognada o'epo ken konig hua'i 'urunanada o'epo, 'utta'nanada oa'po konig huahuetone' eapa' 'utta'nanada o'ika' konigti ke'na 'utta'nanada

oa'po. ¹⁶ Ke'nenba' huada'kopen siete siokpo o'eme'. Teyda o'epo o'toeme'. Diosen hua'a ighua'da o'mana'ika'nig konig ke'nen huakittaya' siro o'orokme'. Siro botpenpenda igku'etda o'epo, ke'nenkok konig niokpo eynanada o'ta'teika'. Ke'nenkok niokponig eynanada o'eme'. Kentaj ijtiahuay'uy.

¹⁷ Huairi Jesucristotaj ijtiahuaydepo e'bueyonig ke'nen'ita'pote ijhu_ekon'uy. Konig huakka'nanada ijme'pukpo ijhu_ekon'uy. Huada'kopen be'tibata'tepo,

—Me'pukhue' ya_e'. Do huakkuruda hua_e'eri ij_jey kenpa'ti kene'huaya' hua_e'eri ij_jey. ¹⁸ Doyo'da ijnoeonhuahua'apoy. Do

ijbuey'uynig'a onte'ti ijnoyhuadpo batikhue'ada ijnoeonhuahuika'apoy. Aratbut bueydik o'neapo mana'dik ij_jey kenpa'ti aratbutkudaktaj matojika'dik ij_jey. ¹⁹ Kenda i'tiahuaydenig yamanigmadoya'.

Kenda konig oyda o'e kenpa'ti konig o'eaponig yamanigmadoya'. ²⁰ Siete siokponig ke'na o'ne. Kenpa'ti oro huaka' siete huakjey huakpaka' ke'na o'ne

Diosa soata'yo o'nopoika'uyate. Diosa manopo_eahue' o'unhuahuika'uynig'a oyda ijmanopo_ea'apoy.

Ken siete siokponig siete huakka' jakyo huakno_po_e'erien huamat_oe'eri huairi o'ne.

Siete huakjey huakpaka' siete huakka' jak huakno_po_e'eriomey kenda o'ne.

—Huairi Jesucristoa kurudya' mename'ne.

2

Huakno_po_e'eri siete huakka' jakya'

egkupopakika'yo yamanigmadoya' Cristoa ona'uyate. Efeso huakka' jakyo huaknopoe'eritaj Juana o'manigmadoya'uyate.

¹ Efeso huakka' jakyo huaknopoe'eri huamatoe'eri huairitaj yamanigmadoya'. In ona'nigda yamanigmadoya': "Do Huairi Jesucristo ijjepo do'hued huada'ko huaba' siete siokpo ijmatoykay. Siete oro huaka' huakjey huakpaka'te ijhua'ikay. Huaknopoe'eriere ijikay. ² Aya'da huaknopoe'eri ogkika' ijmaknopoyey. Opudomey Efeso huaknopoe'eri diga'da Diosen bo'kika'nig kenda o'noknopoyene. Do'taj mo'nigpeika'po huakka'da bo'kika'depo batikhue'ada bo'kika'nig o'noknopoyene. Huabokerek opudomeyere o'nepo dakhuea' ogkika'nok onte'ti oro'omeyere kupopakhue'dik mo'ene, mo'mana'ika'uy. Kenda o'noknopoyene. Kenpa'ti nogomey huamanmadika'eri opudomeyere o'nepo, 'Diosa huata'mona'eri huamanmadika'eri o'ey.' Nama'da mona'uyne. Kenomeytaj daka' mo'batiahuaydepo mo'peepo da huaa'eri o'ne, mo'nokotuy. ³ Do'taj moknopoyepo daka' moknopoyepo pai'da mo'nopo'eonhuahuika'po okbatikhue'ada moknopoeonhuahuika'po do'taj huakka'da bo'kika'po aroghue'ada bo'kika'uyate. ⁴ Huakkuruda do'taj o'noknopoyepo do'taj huakka' di'da o'nika'uy. Kenpa'ti huayahuyaya huakka' di' mo'maika'uy. Oynayo suhuigda di' on'maika'ne. Kenda dakhue'da o'enok konig pakhue' ijje. ⁵ Konig huakkuruda huayahuyaya di'da mo'maika'uy kenpa'ti do'taj huakka'da di'da o'nuyne, kenda okkahuehue' yanika'. Yan'nopo'korea'. Konig huakkuruda huakka'da

di' o'nuyne onte'ti di'da me'nika'. Nopo'koreahue' ee'nayo opudomeytaj on'huahua'apone. Castiga a'magkaya'po on'huahua'apone. Nopo'koreahue' ee'nayo konig huakjey e'bakkay'onig opudenbaya' onte'ti do'taj oknopoehue' o'neapone. ⁶ Opudomeyanayo huadakda boka'po nicolaítas nama'da en'manmadika'taj bo'huadiayne. Dokon nicolaítas nama'da en'manmadika'taj ijbahuadiay. ⁷ Diosen Nokirega huaknopoe'eritaj o'mana'nigda daka' aya'ada kan'pee': Opudomey daka' o'noknopoika'ne on'nigpeika'po okbatikhue'ada on'nigpeika'po konig dakhuea' kikhue' mo'epo gana huaka'eri mo'epo. Kurudyo Apag Diosere durugnanada mo'eonhuahuika'apo. Efeso huaknopoe'eritaj yamanigmadoya'." Jesucristoa do'taj Juantaj kenpa' mename'ne.

Esmirna huakka' jakyo huaknopoe'eritaj Juana o'manigmadoya'uyate.

⁸ Esmirna huakka' jakyo huaknopoe'eri huairitaj yamanigmadoya'. In ona'nig yamanigmadoya': "Do huakkuruda huae'eri ijje'y. Do kene'huaya' huae'eri ijje'y. Ijbuey'uyne'g'a onte'ti kubarakya' ijnoyhuadpo onte'ti ijnoeonhuahuikay. Opudomey huaknopoe'eritaj o'nona'po: ⁹ Aya'da bo'kika'nig aya' pai'da mo'nopoika'nig kenda ijnopoe'y. Opudomey katepi' matoehue' mo'epo pai'da mo'epo Diostaj moknopoika'po Diosen huakka'da mo'matoika'ne. Kenda ijnopoe'y. Judío aratbuta opudomeytaj mo'huamahui'ika'nig. Kenda ijnopoe'y. Oro' judío huae'eri o'ey. Diosen aratbut

o'ey. Nama'da mona'po toto'taj on'nigpeika'po toto'en o'nika'. ¹⁰ Opudomey huaknopoe'eritaj dakhuea'da mogka'aponig'a me'pukhue'da yane'ti'. Toto'a kenda o'pakpo menpa'ti Diostaj oknopoebatikhue'da e'dik ya'eta'po a'nopoeya'po suhue'da opudomeytaj huabakuda' jakyo bo'kuda'apone. Diez huame'noe pai'da mo'nopo'eapo. Pai'da huabueydikteda e'eada do'taj okbatikhue'da menoknopoe'po menigpeika'nok dakhuapa bo'yokapone, Diosere mo'noeonhuahuika'apo. ¹¹ Diosen Nokirega opudomey huaknopoe'eritaj mona'nig daka' aya'ada yan'pee'. Opudomey huaknopoe'eri okbatikhue'da eknopoeonhuahuika'nayo konig gana huaka'eri mo'epo e'bueyde'te ta'akyo maenhue' mo'eapet." Esmirna huaknopoe'eritaj kenpa'yamanigmadoya' Jesucristoa do'taj Juantaj mena'uyne.

Pérgamo huakka' jakyo huaknopoe'eritaj Juana o'manigmadoya'uyate.

¹² Pérgamo huakka' jakyo huaknopoe'eri huairitaj yamanigmadoya'. In ona'nig yamanigmadoya': "Do Diosen hua'a huamana'eria o'nona'ne. Diosen hua'a konig siro botpenpenda igku'etda o'ika'nig o'nona'ne: ¹³ Aya'da bo'kika'nig ken do'a ijnopoe'y. Huakka' jakyo kente opudomey mo'noika' aya'ada toto'taj e'nigpeika'ta' on'pakika'. Opudomeyen huakka' jakyo toto' konig huairi ee'pi' opudomeynayo do'tayo'da e'nigpeeta' bo'pakika'. Do'taj moknopoeonhuahuika'po batikhue' mo'ene. Keyo o'nen huakka' jakyo kente toto' o'ika'

Antipasa hueretda huadik o'mana'ika'po, Jesucristotaj yanoknopoe' o'mana'ika'uy. Antipasa meknopojika'nok nog huabokereka o'darakuyate. Kentaj e'darakde'te opudomey do'taj o'noknopoepeo batikhue'ada do'taj o'noknopoeene. ¹⁴ Opudomey huaknopoe'eri Pérgamoya' suhue'ada nama'da bo'kika'po opudomeyere suhue'ada nama'da huaknopoe' o'noknopojika'. Konig a'ennada Balaam nama'da o'manmadika'uyate. Dios e'ketka'taj 'uhua on'arakpo e'nigmahuigde' Israel aratbut ken huaen kan'bapike' kenpa'ti Israel aratbut nogen huatoe'taj nogtaj nogtaj kan'bakde'ike' Diostaj dakhuea' kagkike'. Kenda Israel aratbuttaj yamana'. Balaama Balac gobierno huairitaj nama'da kamanike'po ona'uyate. ¹⁵ Opudomeyerekon suhue'ada kenda nicolaítas aratbut nama'da on'manmadikika'uyate. Kenda o'noknopoepeo on'manmadikika'. Kenda nicolaítas on'manmadikika'uyatenigtaj pakhue'nada ijjepeo ijdiayikay. ¹⁶ Konigepo yan'nopo'koreati'. Nama'da huaknopoe'eritaj yan'maenti'. Nopo'koreahue' ee'nayo castiga a'magkaya'po opudomeytaj ijhuatiakapoy. Konig siro huiyokda do'huedkittaya' o'orokpo nama'da huaknopoe'eritaj ighua'da ijmana'apoy. ¹⁷ Diosen Nokirega me'nopo'toenok o'nona'ne. Opudomey huaknopoe'eritaj do'hua o'nona'nig aya'ada daka'yan'pee'. Opudomey huaknopoe'eri oknopoebatikhue' ee'nayo konig toto'taj huayakhue' huaka'eri mo'eapo. Konig Diosa maná ayipo Israel aratbuttaj o'bayokika'uyate opudtaj mo'noeanhuahuika'apone. Kenpa'ti

huabodik on'dikka'apone. Huidyerete huabodik on'nigmadoya'ne. Ken huid huatoe'eriayo'da huabodik on'nopo_eapo." Kenda Pérgamo huaknopo_e'eritaj yamanigmadoya' Jesucristoa do'taj Juantaj mena'uyne.

Tiatira huakka' jakyo huaknopo_e'eritaj Juana o'manigmadoya'uyate.

¹⁸ Tiatira huakka' jakyo huaknopo_e'eri huairitaj yamanigmadoya': "Opudomeytaj o'nona'po Apag Diosen Huasi'po ijje_epo do'hued huakpo konig ta'akonig o'epo aya'da bo'kika' kenda on'tiahuayika'ne. Kenpa'ti aya'da huanopoya' mo'nopoika'nig kenda ijnopoikay. Do'hued'i konig siro jeynanada o'epo kenda Dios o'ika'. Dokon konigti ijikay. Konigti ijja'ikay. Nogpa' nogpa' ahue' ijikay. ¹⁹ Aya'da bo'kika'nig ijnopoey. Nogomeytaj di' mo'maika'ne. Diostaj doeretaj moknopoika'ne, pai'da aratbut huae'eritaj bo'tihuapokika'. Kenoka' pai'da mo'nopo'eonhuahua'po oknopo_ebatikhue'ada moknopo_eonhuahuika'. Kenda ijnopoey. Huakkuruda do'taj moknopo_e'uyate. Oynayo huakka'da moknopo_ene. ²⁰ Nogda nogtiada dakhuea' boka'po opudere ettone' Jezabel o'ika'po opudtaj monmadikika'ne. Nama'da monmadikika'nig'a keje', oro'omeytaj onmadikahue' yae', onahued mo'ene. Diosen huamanbatia'pakeri ijje_ey, Jezabel ea'ada do'hued huanigpeika'eritaj engaña e'magka'ada nama'da o'manmadikika'. Nogen huatoe'taj bakdejdik mo'ene, nama'da o'manmadikika'. Kenpa'ti 'uhua dios e'ketka'taj o'nigarakdepo

e'nigmahuigde' ken huaen bape'dik mo'ene, nama'da Jezabel do'hued huanigpeika'eriomeytaj o'manmadikika'. Kenda dakhuea'da o'kika'.
²¹ Yanopo'korea', yanopo'korea'. Nogok nogok ijhue'da Jezabeltaj ena'ika'tada e'nopo'korea'ta' pakhue' o'uyate. Nogtaj nogtaj huabokerektaj e'bakdejta' o'eretpakpo e'batikta' pakhue' o'uyate. ²² Oynayo Jezabeltaj castiga yogka'apoy. Huatai'yo dakhuee' onpahuedpo pai'da o'nopo'eapo. Kenpa'ti kenomeya Jezabeltaj on'nigpeika'po konigti dakhuea' ogkika'po nopo'koreahue' e'ne'nayo kenomeytakon castiga ijmangka'apoy. Huakka' pai'da on'nopo'eapo.
²³ Kenomey konig Jezabelensi'ponig Jezabeltaj huanigpeika'eri o'nepo dakhuea' ogkika'nok, kenpa'da ijbarakapoy. Kenda huanopoya' mo'nopoika' kenpa'ti bo'pakika' doa ijnopoey. Kenpa'ti opudomey huadak e'kika'nayo huadakda o'nogka'apone. Dakhuea' eka'nayo castiga o'nogka'apone. Kenoka' huaknopoe'eri aya'ada do'taj yan'nopounapet. ²⁴ Opudnayo suhue'da Tiatira huaknopoe'eri Jezabelen e'manmadika'taj nigpeehue' mo'e kenpa'ti toto'en e'ireg e'manmadika' konig Jezabela o'manmadikika'nig opudomey oknopoehue' mo'ene. Nogiti nogiti nogda kika'dik mo'ene. Onahue' ijjeapoy. ²⁵ Opudomeyte do tiakhued ee'ted kenda oy huadakda bo'kika'po nogiti nogiti nogok nogok batikhue'da huadakda yag'kikati'. ²⁶ Opudomey huaknopoe'eri konig huayakhue' huaka'eri mo'epo kenda do konig ijpaki e'kika'nayo kenpa'da bo'kadhuahuika'po nogok doere aya' aratbut aya' huadaribayo nogyo

nogyo aya'tada ighua'da o'mana'apone. ²⁷ Konig do'hued Apag Dios mena'po, be'teypaka'uyne, opudomeykon doere teyda o'eapone. Ighua'da mo'mana'apo. Diosen taka'taj barakdik mo'eapone. Konig siropa'a sorokkosotaj sakdik o'e konigti Diosen taka'taj magka'dik mo'eapone. ²⁸ Kenpa'ti Diosa siokpo magkesionig jeyda o'enig konigti jeynanada ijjenok do'taj 'urunanada o'noknopoeapone. ²⁹ Diosen Nokirega me'nopo'toepo opudomey huaknopoe'eritaj do'hua o'nona'nok aya' daka' yan'pee'." Kenda Tiatira huaknopoe'eritaj yamanigmadoya' Jesucristoa do'taj Juantaj mena'uyne.

3

Sardis huakka' jakyo huaknopoe'eritaj Juana o'manigmadoya'uyate.

¹ Sardis huakka' jakyo huaknopoe'eri huairitaj yamanigmadoya': "Opudomeytaj o'nona'po Diosen siete Nokirega me'nopo'toene. Kenpa'ti siete siokpo ijtoepo: Opudomey Sardis huaknopoe'eri aya'da bo'kika'nig kenda ijnopoe'y. Diostaj o'noknopoe'epo Diostaj on'nignoe aratbuta opudomeytaj nama'da bo'huaa'nig'a Diostaj e'bueyonig mo'epo Diostaj eknopoe' mo'batikay'uyng'a. ² Yan'nopo'korea'. Diostaj ya'nonmabo'ika'. Onte'ti nogiti nogiti do'taj menoknopoe'. Konig mo'bueyaypo konig Diosa o'paknok suhue'da bo'kadhua'uy. Ken konig bo'kika'nig Diosnayo pakhue' o'e, ijnopoe'y. ³ Huakkuruedda Diosen huadak hua'a e'manmadikade'te mo'peede'epo moknopoe'uyate

kenpa'ti daka' mo'nigpeika'uyate. Konig a'ennada do'taj daka' moknopoika'uyatenig okkahuehue' yanika'. Oyda suhuigda moknopoedepo onte'ti yan'nopo'korea', onte'ti daka' yanoknopoepo yan'nigpeonhuahuika'. Nopo'koreahue' ee'nayo ekpoe' nigehue' ee'te opudomeytaj on'huatiakapone. Castiga a'magkaya'po on'huatiakapone. Konig ekpoe' nigehue' ee'te huabereeri on'tiakika'. Konigti do'taj ekpoe' nigehue' ee'te on'huatiakapone.

⁴ Sardis huakka' jakyo opudomey huaknopoereria suhue'ada dakhuea' kahue' mo'ika'uy. Do'taj moknopoika'depo okbatikhue'ada daka' mo'nigpeika'nok yerenanada bo'otika'po konig 'uru'nopo'da doere on'noeonhuahuika'apo.

⁵ Kenomey do'taj moknopoeonhuahuika'po okbatikhue'ada moknopoeonhuahuika'po kenpa'ti okbatikhue'ada do'taj mo'nigpeonhuahuika'po konig huayakhue' huaka'eri mo'epo doere yereda yudtaj bo'otika'apo doere mo'noeonhuahuika'apo. Opudomeyendik Diosen huanoeonhuahuika'ba'te e'timadoya'de' o'epo Diosa diktihuekehue' o'eapo. Kenpa'ti Diosa e'peete Diosen huata'moneri en'peete 'Inomey do'hued huaknopoereri o'ne.' Ijbatia'pakapoy.

⁶ Diosen Nokirega me'nopo'toenok opudomey huaknopoeritaj do Cristoa o'nona'nig aya'ada daka' yan'pee'." Kenda Sardis huaknopoeritaj yamanigmadoya' Jesucristoa do'taj Juantaj mena'uyne.

Filadelfia huakka' jakyo huaknopoeritaj Juana o'manigmadoya'uyate.

7 Filadelfia huakka' jakyo huaknopoe'eri huairitaj yamanigmadoya': "Opudomeytaj o'nona'po, do Diosenyo'da ijnignoikay. Diostayo'da ijnigpeikay. Hueretda Diosen Huasi'po ijje. Konig David huairi o'uyatenig konigti huairi ijje. Teyda mana'dik ijikay. Diosyo yagkud. Dios Huairiensip'po mo'ene. Suhue'tada ona'dik o'nene. Do'hua enade'te Diosyo bakuddik mo'eapone. Nogomeytaj: Tokudhue'dik o'nene. Diosensip'po ehue' mo'ene. Ona'dik o'nene. Do'hua kenpa' enade'te kudhue'dikda o'neapo. ⁸ Aya'da opud bo'kika'nig ijnopoey. Do'taj menhuatiakpo do'taj me'noknopoepo Diosensip'po yaneti'. Opudomeytaj o'nona'uyne. Diosyo kudhue' yane'. Be'api' opudomeytaj onahue'dik mo'ene. Suhue'da tey ee'pi' do'taj kenpa'ti do'hued huadak hua'ataj mo'nigpeika'. Kenpa'ti Jesucristotaj yoknopoey. Mo'batia'pakika'ne. ⁹ Diosen aratbut o'ey. Suhue'ada nama'da oda'ika'. Diosen hueret huae'eri ehue' o'ne. Kenomey konig toto'en huanaba' o'nepo toto'taj on'nigpeika'po do'taj eknopoe'ta' pakhue' o'nepo opudomey huaknopoe'eritaj diga' on'tierikika'. Nogoknayo do ijpaknok kenomeya opudomeytaj konig huairitaj hua'ikudate bo'tihuadapone kenpa'ti opudomeytaj di' ijmaika'nig ijmanopoea'apoy. ¹⁰ Do'taj daka' men'nigepo mennigpeon-huahuika'. O'nona'uynok opudomey daka' mo'nigpeika'dene. Konigepo kenoka' aratbut huabada pai'nanada on'nopo'eonhuahua'depo opudomeytaj on'batioka'apone kenpa'ti on'tihuapokapone. Menpa'ti huereta'da huaknopoe'eri ya'neta'po huereta'da

huaknopoe'eri ehuepi' ya'neta'po aya'tada pai'nanada on'nopo'eanhuahua'apone. ¹¹ Onte'ti idada ijtiakapoy. Buttida hua'a daka' oynayo moknopoe'po do'taj di' mo'epo mo'nigpeika'ne. Okbatikhue'ada daka' menoknopoe'. Do'taj o'noknopoe'po okbatikhue'ada do'taj di' menika'. Kenpa'ti okbatikhue'ada menigpeika'. Kenda e'kika'nayo be'api' o'nen e'noeonhuahuika'taj oktiparathue'dik me'neapone. ¹² Aya'ada do'taj me'noknopoeonhuahuika'po okbatikhue'ada me'noknopoeonhuahuika'po konig toto'taj huayakhue' huaka'eri mo'eapone. Diosere ijmanoeonhuahuika'apoy. Kenpa'da durugnanada Diosere o'neonhuahuika'apo. Diosya' be'api' okbatohuahue'dik o'neapo. Diosensi'po o'nika' aya'ada on'nope'apo. Huabo Jerusalén Diosen huakka' jak kurudya' o'huarakapo. Kenomey toto'taj huayakhue' huaka'eri Diosen huabo jakyo Jerusalényo o'nika' aya'ada on'nope'apo. ¹³ Diosen Nokirega me'nopo'to'epo o'nona'po opudomey huaknopoe'eritaj do'hua o'nona'nok aya'ada daka' yan'pee'." Kenda Filadelfia huaknopoe'eritaj yamanigmadoya' Jesucristoa do'taj Juantaj mena'uyne.

Laodicea huakka' jakyo huaknopoe'eritaj Juana o'manigmadoya'uyate.

¹⁴ Laodicea huakka' jakyo huaknopoe'eri huairitaj yamanigmadoya': "Kenda ia'nig ijka'apoy. Diosen hua'a buttida ijmana'ikay. A'nennanada Diosere ijjedepo aya'da bo'tiahuayika'nig ijka'uy. Opudomeytaj kenda o'nona'apone. ¹⁵⁻¹⁶ Aya'da bo'kika'nig do'hua

ijnopoey. Jesucristotaj daka' ijnigpeikay nama'da
 boa'ika'nig'a 'urunanada nigpeehue' mo'ika'po
 suhuignanada bo'pakpo do'taj suhuigda
 on'nigpeika'ne konigepo opudomeytaj e'ok
 ekenpa' e'ka'ta' ijpaknig'a. ¹⁷ Huakka'da o'matoey.
 Huakka'da o'bae'uy. Nogiti pakhue' o'ey. Kenpa'ti
 'uruda o'ey. Nama'da mo'nopoepo boa'ika'nig'a.
 Diostaj dakteynopo' ehue' mo'enok opudomeytaj
 be'api' matinepahui'dik o'nepo Diosen
 e'nopoika'nayo pai'nanada mo'ika'po opudomey
 ekpobigonig mo'epo Diostaj oknopoenkahue'
 mo'ika'ne. Kenpa'ti konig Diosa opudomeytaj
 e'nigkika'ta' o'pakika' kendakon oknopoenkahue'
 mo'ika'po kenpa'ti Diostaj konig 'uruda yudtaj
 nigbaothue' e'ika'nig Diostaj 'urunopo' ehue'
 mo'ika'ne. ¹⁸ Do'taj daka' menoknopoepo
 dakteynopo'da yag'kika'. Konig oroyeretaj
 diga'da e'tihuede'te 'uruda oroyo' o'ika'. Konigti
 opud do'taj yan'nopo'korea' onte'ti nama'da
 nopoehue' yanika'. Daknopo'da yag'kika'.
 Onte'ti daknopo'da do'taj menoknopoika'.
 Do'taj durugnanada mo'eapone. Konig
 yudtaj e'manbasa' keregda o'ika' konigti
 'urunopo'da yag'kika'. 'Urunopo'da boka'po
 Diostaj okbirahue' mo'eapone. Kenpa'ti
 konig ekpotasedapa' onte'ti Diosen daka'
 bo'tiahuayapone. Kenda Dios e'nigka'ta' o'pakpo
 'urunanada moknopoepone. ¹⁹ 'Dakhuea'
 boka'ne,' aya'tada di' ijmaepo ijmanikay.
 Kenpa'ti kenomey kan'nopo'kore'po castiga
 ijmagkikay. Konigepo diga' yan'deretpakpo
 do'taj yan'nopo'korea'. ²⁰ Ken konig opudomey
 huanopoya'da do'taj e'dik o'nene ijbata'pakapoy.

Men'pee'. Konig huabokerekapi' opudomeyen jakyo on'tiakdepo 'Ijtiaki,' eade'te kentaj mo'peepo mo'nigokhuike'po mo'bakuda'ika'. Ken konig e'nopo'toika'ta' ijpaknok do'taj me'de'ika'. Opudomeyere ijika'apoy. ²¹ Okbatikhue'ada opudomey do'taj moknopoeonhuahuika'po konig toto'taj huayakhue' huagka'eri mo'eapone. Doere kurudyo Diosen huahuadte bo'huadikapone. Keyo 'urua'nana mo'eapone. Do Diostaj ijnigpeika'uy toto'taj huayakhue' huagka'eri ijje'uynok Diosa kurudyo me'behuika'uyne. Kenere huairi ijje'po ijhuadikay. Konigti opudomey toto'taj huayakhue' huaka'eriomey doere huairi kurudyo bo'huadikapone. ²² Diosen Nokirega me'nopo'toenok opudomeytaj o'nona'po opudomey huaknopoe'eritaj do'hua o'nona'nok aya'ada daka' yan'pee'ika'." Kenda Laodicea huaknopoe'eritaj yamanigmadoya' Jesucristoa do'taj Juantaj mena'uyne.

4

Kurudya' Diostaj "Dios huadakda o'e. Aya'da o'ka'uyate." Huikudate on'tihuadpo veinticuatro huairitone'a on'batia'pakika'uyate. Kenda Juana o'pee'uyate.

¹ Nogoka' kurudyo do ijmabopo akbogpe ekhuike' ijtiahuay'uy. A'nennada konig 'urua'nada trompeta Cristoa 'utta'da do'taj Juantaj mena'uyne. Onte'ti konigti mena'po:

—Iyo do'te behuatiak. Nogoknana konigti o'eapone o'tiahuay'ea'apone. —Mena'uyne.

2 Ijhuiti ehue' Diosen Nokirega me'nopo'toe'uyne. Kurudyo konig huairitone'en huahuad ijthiahuaymey. Apag Dios kenteda o'huadika'. 3 Apag Dios senogda konig jaspe 'uruda huid kenpa'ti konig cornalina huidbed senogda o'e, Apag Dios konig senognanada o'ika'. Nogyo nogyo huahuad huaneg 'urunanada togke' o'e. Togke' senognanada konig esmeralda huid senognada o'e. 4 Kenpa'ti Dios huairien huahuad huatiokpe huaneg veinticuatro huairitone' on'bahuadika'. Huairien huahuadte huairitone' on'bahuadika'. Yereda yudtaj on'otika'po oro huakupetada e'ka' huakuot on'kuotika'. 5 Diosen huahuadya' ojbed o'hua'ika' kenpa'ti 'utta'da konig kurud ea' doa Juana ijpee'uy. Diosen huakkurupen Diosen siete Nokireg o'nika'po siete huakjeytone'onig o'nokpakika'. 6 Dios Huairien kuruteda konig huaduyda konig vidrionig irida ijthiahuay'uy.

Kenpa'ti Apag Dios huahuad huaneg cuatro huanoeonhuahuika'eri o'nepo, huaso' huaneg huakpo on'toika'. 7 Huakkuruda huanoeonhuahuika'eri konig apetpetonig o'e'uy. Bottaa'te konig vacanig o'e'uy. Bapaa'te konig huabokerekkokonig o'e'uy. Onte'ti botta' bottaa'tea' konig huatoposig e'yorepa' o'e'uy. 8 Kenomey cuatro huanoeonhuahuika'eri okajpe on'toe. Nogtia nogtia huanoeonhuahuika'erien seis okajpe on'toika'. Huaso' huaneg huakpo on'toika'. Huanopo'yobeta' huakpo on'toika'. Apag Diostaj o'nona'ika'po:

Onnayo kenpa'da huadak i'ika', kenpa'da 'uruda i'ika', Apag Dios. Onnayo

kenpa'da huadak i'ika', Apag Dios. Onnayo kenpa'da 'urunanada i'ika', Apag Dios. Dios Huairi i'e. Teynanada i'ika', Dios. Aya'nanada ka'dik i'e. A'ennada i'noeonhuahuika'uy. Kenpa'ti oy i'noeonhuahuika'po. Nogoknadakon i'noeonhuahuika'apo, Apag Dios. Kenda cuatro huanoeonhuahuika'eria o'nona'ika'po, batikhue'da huame'noe sikyoere o'nona'ika'.

9-10 'Urunanada i'ene, Dios. Dakiti, Dios, o'na Dios Huairi i'ene, i'noeonhuahuika', Dios. Kenda onte'ti onte'ti onpayo' e'nonade'te veinticuatro huairitone' huikudate on'tibahuadpo Dios Huairi huanegte huikudate on'tibahuadpo oro huakupetada e'ka' huakuot Diostaj on'yokpo, Diostaj on'batadi'kea'po,

11 Dios Huairi i'epo kenpa'da huadaknanada kenpa'da 'urunanada i'epo, onyo'da teynanada i'e. Aya'ada kada'ike'. Konigepo aya'tada i'ka'uyate. Konigepo i'paknok aya'da o'ika', kenpa'ti i'pakpo aya'tada i'ka'uyate. Kenda veinticuatro huairitone' Huairi Diostaj o'nona'ika'.

5

Beroba' kenpa'ti ovejasi'po Juana o'tiahuy'uyate.

¹ Kenoka' beroba' e'korrig Dios Huairien huada'koba'pen o'toepo beroba'tiojpen kenpa'ti huakiregpen e'madoya'ee' ijtiahuy'uy. Beroba'te sieteta' e'tiondapike' o'enok okkujhue'dik o'uy.

² Diosen huata'moneritaj ijtiahuay'uy. Teynanada o'ika'po,

—¿Be'a huadaknopo'nada ya'e. Beroba' si-eteta' e'tiondapike' okkujdik ya'ne? ¿Beroba'taj kan'tiahuaye'po be'a okkujdik ya'e? —Diosen huata'moneria 'utta'da o'mana'uy.

³ Ken beroba' be'api' nogtiapi' okkujhue'dikda o'nuy. Kuruderi, huadarieri soroktoeripi' en'uktada kan'tiahuaye'po be'api' okkujhue'dik o'nuy. Nogtiapi' okkujhue'dik o'nuy.

⁴ Konigepo be'api' huadaknopo'nada yanetpi' ijnopoepo beroba'taj okkujdikpi' tiahuydikpi' bahuahuayhue'da ijjepo huakka'da ijhui'kuy.

⁵ —Nogiti huikhue' ya'e'. Judá aratbut nogtida teyda huairi o'epo konig León o'epo Huairi Daviden adhuea' huayayo o'epo cruzte huayakhue' mo'nigka'uyate. Kenpa'ti e'bueyada o'noyhuadpo huayakhue' mo'nigka'uyate. Konigepo sieteta' e'tiondapike' okkujdik o'e. Beroba'taj tikujdik o'e. —Nogtiada huairitone'a mena'uyne.

⁶ Onpapayo' Diosere kenpa'ti cuatro huanoeonhuahuika'eri eretnopoyoda kenpa'ti huairitone' eretnopoyo ovejasi'ponig Jesús hua'ite o'boika'. Kentaj ijtiahuay'uy. Oro'tehuapa' o'nigarakuyate. Siroa e'tukka'en e'en' okiogde' o'epo ovejasi'po huakute siete huakupi kenpa'ti siete huakpo o'ika'. Siete huakpo Diosen Nokireg o'ne. Diosen Nokireg huabada huadaribayo ohua'e'ika'. Keyo aya'tada Diosa o'tiahuaypo o'nopoika'. ⁷ Ovejasi'po Diostaj o'huahua'depo ken beroba' Diosen huada'koba'pen o'bae'uy. ⁸ Beroba' e'ma'toede'te cuatro huanoeonhuahuika'eri veinticuatro

huairitone'ere Ovejasi'potaj huikudate
 on'tihuadpo aya'ada huairitone'a arpa on'beta'po
 oro siropu' copa on'toepo, copate kenda
 'uru'hujeda o'epo Diostaj huaknopoe'eria
 en'tiona'pakika' kenda Diostehuapa' hujeda
 o'ika'. ⁹⁻¹⁰ Huabodikda on'batadi'kea'po:

Jesucristo i'e. Dakhuea' huaka'eria
 bo'arakuynok o'nen mimia o'nigorokpo
 huakka' aratbuttaj dakhuea' e'ka'
 i'manopo'yarea'po o'bae'uy. Nogda
 nogda aratbut, nogda nog hua'a huaa'eri,
 nogda nogda huakka' jak huae'eri, nogda
 nogda huadaribayo huae'eritaj o'baepo
 kenomeytaj Diosen huairi kenpa'ti Diosen
 sacerdote bo'yahuea'depo. Aya'tada
 huadariyo on'mana'ika'apo kenpa'ti
 on'ta'mona'ika'apo. On'batadi'kea'uy.

¹¹⁻¹² Dios e'huae'yo cuatro huanoeon-
 huahuika'eriere, huairitone'ere huakka'nada
 millones Diosen huata'moneri ijbatiahuaypo
 kenpa'ti ijmapeemey,

Diosen Ovejasi'potaj on'nigarakuyatenok ke'na
 huairi teyda kae'po, aya'tada ta'mona'dik
 kaike'po, aya'da ke'nenyo'da kabae'po
 aya'da kanopoe'po, aya'tada teyda ka'dik
 kae'po, ke'nayo'da huadaknanada o'e
 kan'manbatia'pakike'po, 'urua'nanada o'e.
 Aya'ada batia'pakdik o'nika'apo. Aya'ada
 huata'moneria 'utta'da o'da'nok kenda
 ijpee'uy. ¹³ Dios Ovejasi'poere kenpa'da
 huadakda o'nika'. Dakiti. Ya'nona'ika'.
 'Urunanada mo'ene. Teynanada mo'ene.
 Ya'nona'ika'.

Diostaj kenpa'ti Ovejasi'potaj nogok nogok yan'batia'pakonhuahuika'. Kenda aya'da en'da'te, aya' Diosa o'ka'uyatenig'a aya' kurudyo huæ'eria en'da'te, aya' huadariyo huæ'eria en'da'te, aya' soroktoyo huæ'eria en'da'te, aya' huahueyo huæ'eria en'da'te, do'hua ijpee'uy.

¹⁴ —Kenda kaike'. —Cuatro huanoeon-huahuika'eria o'da'uy.

Kenpa'ti veinticuatro huairitone' huikudate on'tibahuadpo, “Dios 'urua'nanada o'e. Kenpa'da huadaknanada o'kika'. Dios huanoeonhuahuika'eri o'e.” O'da'uy. Kenda veinticuatro huairitone'a o'da'uy. Diostaj o'da'uy.

6

Sieteta' e'tiondapike' Ovejasi'poa okku'uy.

¹ Diosen Ovejasi'poa nogtida e'tiondapik ekkujted ijtiahuay'uy. Kenpa'ti:

—Yatiak. Yatihua'y. Cuatro huanoeon-huahuika'eria onokteteyo' 'utta'da eda'te konig kurud eapa' 'utta'da ena'te ijpee'uy.

² Yereda caballotaj ijtiahuaypo ke'na caballote o'huadpo kumej o'toepo. Huayakhue' huaka'eri huakuot o'edepo huayakhue' e'ka'ta' o'pakpo nogtaj nogtaj Diosen taka'taj huayakhue' ya'magkadhuahuika'apet. Kenda ijtiahuay'uy.

³ Diosen Ovejasi'poa bottaa' e'tiondapik ekkujde'te

—Yatiak. Yatihua'y. Bottaa' huanoeon-huahuika'eria ea'te ijpee'uy.

⁴ Nogda caballo huabed o'hua'. Ke'na caballote on'huadpo huaboro' siroda o'epo huadariere

aratbut huayahuaya en'manoeyanhuahuika'te huayahuaya kan'barakike'po caballo huabedte huahuaderitaj Diosa teyda ya'ea'apet.

⁵ Diosen Ovejasi'poa bapaa' e'tiondapik ekkujde'te,

—Yatiak. Yatihua'y. Bapaa' huanoeon-huahuika'eria ea'te ijpee'uy.

Caballo huasik ijtiahuay'uy. Ke'na caballote on'huadpo huata'huahuay'ea' huaba'a e'toe' ijtiahuay'uy. ⁶ Botta' botta' huanoeonhuahuika'eriomeyen huanopoya' ea'te ijpeepo,

—Nogok sue'da aypo o'epo. Trigo nogkilotida huakka'teda ee'te nogme'noetida e'baa'huapa o'enok. Bapa' kilos cebadakid aypo huakka'teda ee'te nogme'noetida e'baa'huapa o'enok. Hueymey olivotaj okteghue' yane'. Kenpa'ti uva hueymeytaj okteghue' yane'. Ijpee'uy. Olivo huada konig huasihuaj huaka' o'e. Uva huada konig vino huaka' o'e.

⁷ Diosen Ovejasi'poa botta' bottaa' e'tiondapik ekkujde'te,

—Yatiak. Yatihua'y. Botta' bottaa' huanoeon-huahuika'eria ea'te ijpee'uy.

⁸ Caballo huaeykon ijtiahuay'uy. Ke'na caballote en'huadte on'dikka'uy Huam-abueyika'apoeri. Ke'nenta'poyen konig kubarakonig ijtiahuay'uy. Ke'na o'paknok huakka'tada barakika'dik ya'neapet. Aratbut nogtaj nogtaj huayahuaya on'bahuadiaypo yan'barakonhuahua'po huakka'da yan'mabueyikapet. Kenpa'ti aypota' yan'kusitokpo yan'mabueyikapet,

huakka' on'madigpakpo huakka'nada yan'mabueyikapet. Kenpa'ti toyahuehue'dikda huae'eria huakka'tada ya'mabatiarakikapet.

⁹ Diosen Ovejasi'poa huabaniga' e'tiondapik ekkujde'te aratbutkudaken nokiregtaj ijbatiahuay'uy. Diostaj 'uhua e'nigbarakika' kutopa o'ika'. Kutopatoyo aratbut nokiregtaj ijbatiahuay'uy. Kenomeya Diosen hua'a on'manmadikika'uynig kenpa'ti Diosensi'po Jesucristotaj yoknopoe on'batia'pakika'nok kenomeytaj oknopoehue' huae'eria on'barakuyate. Kenomey huaknopoe'erien nokiregtaj ijbatiahuay'uy.

¹⁰ —Kenpa'da huadakkanada i'ika', Dios Huairi. Kenda ijka'apoy ea'nayo i'kika'ne. ¿Huadariya' oknopoehue' huae'eria oro'omeytaj bo'arakuyne. Kenomeytaj menokata castiga magka'dik ya'eapo? —'Utta'da huaknopoe'erikudaken nokirega Diostaj o'nona'uy.

¹¹ Ken yereda yudtaj huaok Diosa o'bayokuy. Huaknopoe'erikudaktaj o'bayokuy. “Nogitimon yan'nigika'. Nogok nogomey huaknopoe'eri huama'buy Jesucristotaj huanigpeika'eritaj huehuesa' dakhuapa kanakbarakene' daka'da yan'nigunhua'.” Diosa o'mana'uy.

¹² Diosen Ovejasi'poa nogba'yo e'ayhua' e'tiondapik ekkujte doa e'tiahuayde'te huadari digá'da o'iyegaponig, konig sikda yudtanig niokpo o'sikpakaponig, konig mimia'da puug o'bedpakaponig kenda ijtiahuaymey. ¹³ Kenpa'ti konig huakka'da e'bapokte higuera huada burada digá'da on'dakotika', huakka'da on'dakotika' ken konigti huakka' siokpo kurudya' huadariyo

o'bakotapetnig kenda ijtiahuaymey. ¹⁴ Kenpa'ti beroba' o'korigonpo onte'ti tiahuayhue'dik o'ika' konigti kurud o'korigonpo onte'ti tiahuayhue'dik ya'eapetnig kenda ijtiahuaymey. Kenpa'ti aya' huakupa nogyondakon yan'hua'apetnig, aya' huagkuta'mej nogyondakon yan'hua'apetnig kenda ijtiahuaymey. ¹⁵ Aya'ada Diostaj on'me'pukpo huata' a'tiokaya'po huakogyo yan'iregapet kenpa'ti sipana'kupatiyo yan'iregapet. Gobierno huairi, huakupe huairi, sorotataj huairi, huamata'moneri huairi, huanaba'ere aya'ada yan'iregapet. Huakupataj huidtone'taj ona'po:

¹⁶ —Oro'omeytaj bo'tibuka' huidtone'. Diostaj mokirega'. Ovejasi'poa castiga e'magka' mokirega'. —Huakupataj huidtone'eretaj ya'nona'apet. Kenda ijpeemey kenpa'ti ijtiahuaymey.

¹⁷ Oy aya' dakhuea' huaka'eritaj Diosa kenpa'da castiga ya'magka'apet. Diostaj be'api' okmonhue'dik o'ne.

7

Israel aratbuttaj o'batimadoya'uy. Diosen aratbut o'ne kan'matinopoike'po o'batimadoya'uy.

¹ Nogok botta' botta' Diosen huata'moneritaj do Juan ijbatiahuaymey. Huadariyo adyon nogyon nogyon en'bote ijbatiahuaymey. Bapoka huadarite bapokhue' yae', e'pogte bapokhue' yae', kenpa'ti ohueyte bapokhue' yae' Diosen huata'moneria e'bapoktaj ya'nona'apet. ² Nog Diosen huata'moneritaj ijtiahuaymey. Keya' niokpo orokika'yen o'tiakpo "In Diosensi'po

o'e," huatimadoya' o'totia*k*. Huatimadoya' Dios huanoeonhuahuika'erien huadik huaka' o'e. Ke'na huata'moneria 'utta'da ya'mana'apet. Botta' botta' Diosen huata'moneri ene'te 'utta'da ya'mana'apet. Botta' botta' Diosen huata'moneritaj Diosa o'bateypaka'denok ke'poda ogka'dik ka'nike'po, huadaritaj e'pogeretaj ke'poda ogka'dik ka'nike'po, kenomeytaj 'utta'da o'mana'po,

³ —Huanoyte Diosen huanigpeika'eritaj "In Diosensi'po o'e," timadoyahued ee'ted ke'poda ogkahue' yane'. Huadaritaj e'pogtaj ohueytapi' ke'poda ogkahue' yane'. —Botta' botta' Diosen huata'moneritaj 'utta'da ya'mana'apet.

⁴ Huanoyte "In Diosensi'po o'e," e'timadoya'de' inega' o'batimadoya'e'uyatenig huadik ijpee'uy. Ciento cuarenta y cuatro mil aya'tada Israel aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. ⁵ Doce mil Judá aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. Doce mil Rubén aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. Doce mil Gad aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. ⁶ Doce mil Aser aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. Doce mil Neftalí aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. Doce mil Manasés aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. ⁷ Doce mil Simeón aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. Doce mil Leví aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. Doce mil Isacar aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. ⁸ Doce mil Zabulón aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. Doce mil José aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. Doce mil Benjamín aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. Kenda ijpee'uy.

Dios e'huaqe' huanegte huakka'ada

ogkupopakpo on'bopo yere yudtaj yan'otapet.

⁹ Nogok kurudyo Dios e'huæ' huanegte huakka'nada aratbuttaj ijbatiahuaymey. Kenomey aya' huadarierida huæ'eri o'neme', aya' aratbutda noyerida o'neme', aya' nogpa'da huaa'pakeri o'neme', aya'ada Dioste Ovejasi'pote huakkurupen yan'batoboapetnig ijtiahuaymey. Huakka'nanada o'nenok madikahue'dik ya'neapet. Yudtaj yereyo' on'otpo konig yan'matoeapet. ¹⁰ Aya'ada 'utta'da o'dapo:

Oro'meyen Dios o'epo Dios Huairitaj aya'ada nigpeika'dik o'ne. Dakhuea' e'ka' huamanopo'yarea'eri o'epo Ovejasi'poerea huamanoanhuahuika'eri o'e. Ke'nayo'da dakhuea' huaka'eritaj o'manopo'yarea'ika'. 'Utta'da yada'apetnig.

¹¹ Dios Huairi e'huæ' huanegte cuatro huanoeonhuahuika'eri kenpa'ti huairitone' o'nika'po. Huairitone' e'nahuika' huaneg aya'ada Diosen huata'moneria on'tibopo Diostaj o'deretpakpo on'tihuedpo sorokyo ogkokbetpo yada'apet:

¹² Kenda, Dios huadakkanada o'ika'. Ka'nonike'. Diosnayo 'urua'nanada o'ika'. Ka'nonike'. Diosnayo aya'da i'nopoene. Ka'nonike'. Dakiti, Dios. Ka'nonike'. Diosnayo huadakkanada o'ika'. Kanonike'. Diosnayo teyda o'epo aya'da ka'dik o'ika'. Ka'nonike'. Kenpa' ka'kike'. Yada'apetnig ijtiahuaymey.

¹³ —¿Inomey yudtaj yereda e'baot o'nenig be'a ya'ne? ¿Meya' yan'tiakpo ya'ne? Huairitone'a

nogtiada do'taj mename'ne. Do'taj Juantaj mename'ne.

¹⁴ —On i'nopoene, Huairi. —Yona'mey.

—Inomey Diostaj moknopopo
pai'nanada on'nopo'eonhuahuika'uy.
Moknopopo okbatikhue' o'nepo pai'nanada
on'nopo'eonhuahuika'uy. Diosensi'po
konig ovejasi'po o'manigbuey'uynok
kenomeyen dakhuea' e'ka' o'bakkahuea'uyate.
Dakhuea' e'ka' o'manopo'tihueke'uyate.
'Urunopoa' o'magka'uyate. ¹⁵ Konigepo

Diosyo o'nika'po, huame'noe sikyoere
okbatikhue'ada on'nigpeika'po Diosen
jakyo kente Dios o'ika' on'nigpeika'. Dios
kenomeyere o'ika'po o'batioka'ika'. ¹⁶ Onte'ti
pai'da kusitokhue'da o'neonhuahuika'apo.
Onte'ti “Diga' maymaya' ijJay.” Ahue'
o'neonhuahuika'apo. Onte'ti niokpoa kenomeytaj
diga'da batita'tehue' o'neonhuahuika'apo.
Onte'ti diga'da 'ukpakhue' o'neonhuahuika'apo.

¹⁷ Diosen Ovejasi'po Jesúsa Diosere onteteyo'
kenomeytaj daka' o'batiokadhuahuika'po
konig ovejasi'potaj o'matoe'onhuahuika'po
konig e'manoeanhuahuika' hue'ey sipajyo
o'batohua'ika'. Kenpa'ti Diosa kenomeyen
huakpota'hue' o'baktihueyke'apo. Onte'ti suhue'
ehue'da o'neonhuahuika'apo. —Huairitone'a
nogtiada mename'ne.

8

*Sietea' e'tiondapik ekkujde'te oro siropuya'
e'bakpak'uru'hujeda Diostaj o'tibehuikuyate.*

¹ Ovejasi'poa beroba' sietea' e'tiondapik ekku-
 jde'te konig ijhue'mon konig una hora pokhue'
 sigpi' a'pakhue'da o'nepo kurudyo Diosya'.
² Siete Diosen huata'moneri Diosere o'nepo
 Diosen huakkurute en'mabote ijbatiahuymey.
 Diosa siete trompeta ya'bayokapetnig.
³ Kenta' noqtida Diosen huata'moneri
 ya'tiakapet. 'Uhua Diostaj huanigmahuiga'
 kutopate o'tibopo oro sirobaeg huakka'
 'uru'huijeda huasihujaj e'nigbakpaka' o'edepo
 ya'tohua'apet. Nog oro kutopate Dios huakkurute
 'uru'huijeda Diostaj ya'nigbakpakapet. Diosen
 huaknopoe'eriomey e'nigtiona'pakte kenokti
 'uru'huijeda ya'nigbakpakapet. ⁴ Ken oro
 sirobaeg Diosen huata'moneri o'bapadpo,
 'uru'huijeda o'nigbakpaka'po 'uru'huijeda
 e'sihui' Diosyo ya'nigbehuikika'apet. Diosen
 huaknopoe'eri on'tiona'pakpo konig 'uru'huijeda
 Diosyo e'tiona'pakhujekon ya'nigbehuikika'apet.
⁵ Nogok Diosen huata'moneri oro sirobaeg o'toepo
 'uhua huanigarak kutopaya' ta'ak e'nigbakpak
 o'etupo oro sirobaeg o'tihueda'po huadariyo keya'
 castiga huamagka' ta'ak ya'enapet. 'Utta'da kurud
 yaa'apet. 'Utta'da bapoka eapa' yaa'apet. Kenpa'ti
 diga'da ya'ojbedapet. Huadariakon ya'iyigapet.
 Kenda ijtiahuymey.

Siete trompeta yaa'apet.

⁶ Ken siete Diosen huata'moneri siete trompeta
 on'bapadpo huabogte a'toka'deya'po on'toepo.

⁷ Diosen noqtia'da huata'moneri trompetate
 e'mogde'te huadarite huabada ore'okda
 ya'batikotapet. Huadarite huabada

ta'ak e'bakpak mimionokpared kurudya' ya'batikotapet. Huadaritaj huakka'tada ya'bakpakapet, huakhuaraka' huadari ya'meyapet. Kenpa'ti huakhuaraka'tion ohueytaj ya'meyapet. Kenpa'ti huakhuaraka' mirebakon ya'meyapet.

⁸ Diosen huata'moneri nogakon botaa' trompetate e'mogde'te huakupatone'a o'bakpakpo e'pogtone'taj e'tienpa' ya'tikotapet. E'tikotde'te bapaa'tea' e'pog hue'ey mimida ya'eapet. ⁹ E'pogyo huae'eri huakka'nanada bapaa'tea' ya'mabueyapet. Huakka'nanada bapaa'tea' barcotone' ya'batakotapet.

¹⁰ Diosen huata'moneri nogakon bapaa'tea' trompetate e'mogde'te huaboro' siokpada kurudya' ya'batikotapet. Diga'da o'bakpakpo huadarite ya'batikotapet. Nogyo nogyo nog huahue nog huahueyo ya'batikotapet. Konig bapaa'tea' huahuete hue'ey enhuipoika'yo ya'batikotapet. ¹¹ Kenda huaboro' siokpo o'dikka' Ajenjo. Ajenjo pai'nanada huaeen o'e. Huakka'da huahue kenpa'ti poso hue'ey pai'da o'eandenok huakka'da aratbut yan'mabueyapet.

¹² Diosen huata'moneri nogakon botta' bottaa'kon trompetate e'mogde'te huakhuaraka' niokpotaj puugtaj siokpotaj dakhuea' ogka'nok huakhuaraka' puug huakhuaraka' siokpo huakhuaraka' niokpo yasikon'apet. Konigepo huame'noe sikkiregmon sue'da ya'ta'tika'apet. Sikkiregmon sikyokon ya'eapet. Kenda ijtiahuaymey.

¹³ Kurudyo eretnopoyo konig e'yore'te nog Diosen huata'moneritaj ijtiahuaypo kenpa'ti

ijpeemey. 'Utta'da oa'po:

—Ee'... dakhuea' huaka'eri pai'nanada ya'neapet. Dakhuea'da o'manigeapo. Nog bapa' Diosen huata'moneria a'ti trompetate e'mogde'te diga'da pai'nanada yan'nopo'eapet. Diosen huata'moneria 'utta'da oame'.

9

1 Nogakon huabanigaa' Diosen huata'moneri trompetate e'mogde'te Diosen huata'moneri siokponig huadariyo e'kotte ijtiahuaymey. Sorokkogyo adteda dakhuea' huaka'erikudakenbayo huakhuike' llave ya'eapet. 2 Sorokkogyo dakhuea' huaka'erikudakenbayo yakhuike'apet. Ekhuikede'te huakka' e'sihui'sikda o'orokika'po, konig huaboro'nanada ta'ak huakka'da e'sihui'sikda o'epo kurudtaj sikkiregnada ya'ea'apet. Niokpotakon sikkiregmon sue'da ya'ta'teapet. 3 E'sihuiya' tegkeresonig diga'da o'bahua'po huadaribayo nogyon nogyon yan'bahua'apet. Kenpa'ti tegkeres konig to'tid diga'da o'bahuekika' konigtikon tegkeres yan'bahuekapet. 4 "Huadarite miretaj huakpiburataj ohueytapi' dakhuea' ogkahue' yane'ti. Diosen o'e e'timadoya' ehue' e'huae'tayo'da diga' yamagkati'." Tegkerestaj Diosen huata'moneria ya'mana'apet. 5 Huabaniga' puuga' tiriodhuahuika'dik ya'neonhuahuika'apet. Mabueyahue'dikada yaka'apet. Konig to'tid diga'da o'bahuekika' konigti kenomey tegkeresa diga'da yan'bahuekonhuahuika'apet. Kenda ijtiahuaymey. 6 Kenoka' tegkeresa konig to'tid

digda o'bahuekpo e'bahuekonhuahua'te aratbut e'bueyta' e'eretpakada bueyhue'dik o'neapo.

⁷ Tegkeresonigtaj ijtiahuaymey. Konig ya'eapetnig ijmanbatia'pakapoy. Konig caballos taka'taj a'bahuahua'deya'po daka' yabakka'apet. Konig a'barakya'po o'bahuahua'po ken huatioka' on'otpo konig oro huakuot o'kuotpo, tegkeres e'eada aratbutkokonig o'epo ⁸ tegkeresenkuhuij konig ettone'kuhuijonig o'epo, kenpa'ti hua'id apetpetidonig o'epo, ⁹ huaso'taj o'tiokka'po, siropeg o'beta'po okaa 'utta'da oa'. Konig carro caballo o'oroapo o'totokpo taka'taj a'barakya'po idada o'huahua'po carro'i'a 'utta'da oa', konigti tegkeres okaa 'utta'da yaa'apet. ¹⁰ Konig to'tid huasig'a digda bahuekdik o'epo aratbuttaj digda maya'dik o'epo huabaniga' puug digda mayanhuahua'dik ya'eapet. ¹¹ Sorokkogyo dakhuea' huaka'erikudaken huata'moneri huairi tegkeresen huairikon o'epo, Hebreoen hua'a o'dikka' Abadón. Griegoen hua'a o'dikka' Apolión. Ke'na huabarakeri o'ika'.

¹² Huakkuruda dakhuea' huaka'eri pai'nanada on'manopo'edepo, onte'ti botaa' pai'nanada yan'manopo'eapet. Ijtiahuaymey.

¹³ Ken, Diosen huata'moneri nogbayo e'ayhua' trompetate o'mog'uy. Oro kutopa Dios e'huae'yo o'huadpo botta' botta' huakupi ehua'nopoya' ea'pak ijpeemey.

¹⁴ —Huaboro'hueda Eufратесте botta' botta' Diosen huata'moneritaj e'matinukue'taj kan'hua'epo yabatikuj. —Nogbayo e'ayhua' huata'moneritaj Diosa ona'uy. Nogbayo e'ayhua'a huata'moneria trompeta o'toe'uy.

15 Ken botta' botta' Diosen huata'moneri huakka'tada huadariyo aratbuttaj huakhuaraka' kan'barake'po ya'batikujde'apet. E'barak horataj, e'barak huame'noetaj, e'barak puugtaj, e'barak huabayoktaj on'nige'onhuahua'de'uyate. 16 Botta' botta' Diosen huata'monerien sorotataj caballote on'bahuadpo huakka'nanada ya'neapet. Sorotataj caballote on'bahuadpo doscientos millones ya'neapet, kenda ijpeemey.

17 Huakka'nanada caballote sorotataj en'bahuadte ijbatiahuaymey. Konig o'eme'nig o'nonbatia'pakapone: Sorotataj caballote on'bahuadpo sirokusibega huakagkata' on'tiokika'po, sirokusibeg nogpa' nogpa' e'tihuit huabeda kihuea eyakon o'eme'. Caballoenku konig apetpetkuonig o'epo caballokittaya' ta'akonig ya'orokapet. E'sihuiere ya'orokapet. Kenpa'ti a'matihuitog'onig juknanada ya'orokapet. 18 Konig castiga o'magka'po caballokittaya' ta'akonig o'orokpo o'mameypo, e'sihuiere a'matihuitog'ereanig aratbuttaj castiga o'magka'po huakka'nanada on'mameypo yan'mabueyapet. Aratbut huadariyo huakhuaraka' yan'mabueyapet.

19 Caballokittaa barakdik ya'neapet. Caballo huahuempaakon barakdik ya'neapet. Huahuempa bihuionig o'epo huakua huabueya'da diga' maboke'dik ya'neapet.

20 Nogomeytajnayo caballoa barakhue' ee'tada Diostaj e'nopo'korea'ta' pakhue'da ya'neapet. Kenpa'da dakhuea' ogkika'po batikhue' ya'neapet. Toto'taj diga'da on'pakika'po batikhue' ya'neapet. Oro diosa' e'ketka'

o'deretpakika'po batikhue' ya'neapet. Kenpa'ti nog dios e'ketka' plata e'ka', siro eytada e'ka', 'uru huid dios e'ketka', hueymey'en dios e'ketka' nama'da o'deretpakika'nig'a dios e'ketka' noehue' ee'tada tiahuahue'dik ee'tada peehue'dik ee'tada hua'ehue'dikpi' ee'tada yan'pakika'apet. ²¹ Kenpa'ti kenomeyakon on'huadiaypo on'barakika'po e'nopo'korea'ta' pakhue' o'nepo. Kenpa'ti tidig e'magka'ta' o'deretpakpo batikhue' ya'neapet. Nogta nogta e'bakdejta' o'deretpakpo batikhue' ya'neapet. Kenpa'ti yan'bereika'apet. Kenda ijtiahuaymey.

10

Diosen huata'moneria beroba'si'po ya'bapadapet. Kenda Juana o'tiahuayuyate.

¹ Kenoka' nog Diosen huata'moneritaj ijtiahuaymey. Teynanada o'epo kurudya' o'huarakpo, konig 'uru e'sihui'a e'otonig o'epo kenpa'ti ke'nenkute togke' o'bopo. Konig niokpo ke'nenkok eynanada ya'eapet. Kenpa'ti ke'nen huabopi konig ta'ak e'bakpak oknonig ya'eapet. Ken konig Diosen huata'moneria ee'te ijtiahuaymey. ² Beroba'si'po e'bokhuike' o'bapadpo, huada'ko'ipen e'pogte o'bopo, ope'to'ipen huadarite ya'boapet. ³ Diosen huata'moneria 'utta'nanada o'okoy'uy. Konig apetpet 'utta'nanada e'huikpa' ke'na ya'okoy'apet. E'okoyde'te sietea' kuruda 'utta'nanada yaa'apet. ⁴ Kenoka' sietea' kurud ea'te huaboa'da a'madoyay' e'nopoete kurudya' Diostaj ijpeemey:
 —Kenda sietea' kuruda ea'te soatayo' yadiktoe' madoyahue' ya'e. —Diosa mename'ne.

⁵ Kenpa' enade'te ke'na Diosen huata'moneri e'pogte huadarite o'ibopo kurudyo Diostaj huada'kopen o'ba'tepo ⁶ buttida ijjay. Diosa do'taj me'peene. Dios o'noeonhuahuika'apo. Diosa aya'tada o'ka'uyate. Kurudtaj huadaritaj e'pogtaj o'ka'uyate. Aya'da kurudyo huae' Diosa o'ka'uyate. Aya'da huadariyo huae' Diosa o'ka'uyate. E'pogyo aya' huae' o'ka'uyate. Buttida ijjay. Diosa kenda o'nopoē.

—Nogiti ijhue' ngehue'dik mo'eapone. Ida o'eapo. ⁷ A'ti sietea' Diosen huata'moneri huaboa' trompetate e'mogde'te kenda ijka'apoy Diosen huanigpeika'eri e'eada huamanbatia'pakeritaj Diosa o'mana'uyatenig kenda Diosa ijka'deapoy. Konig soatayo' Diosa e'nopoē' kenda nopoehue' o'nika'uyinig. Kenda a'ti Diosa o'ka'deapo. —Diosen huata'moneria mename'ne.

⁸ Kurudya' Diosa ena'te onte'ti ijpeepo,

—Diosen huata'moneri ken e'pogte huadaritere o'ibonigtaj yahuahua'. Ke'nenba'te beroba' e'bokhuike' o'toenig yabae'. —Mename'ne.

⁹ Diosen huata'moneritaj ijhuahua'po, “Beroba'si'po beyok,” yona'mey.

—Ine yabape'. Huakittaya' setda konig ay'moro'noea' i'nounapone. Dakda o'ea' i'nopoēapone. Hua'aypoya'nayo pai'da o'eapo. Diosen castigaba' o'e i'nopoēapone. —Diosen huata'moneria mename'ne.

¹⁰ Ken, beroba'si'po ijba'epo ijapemey. Huakittaya' setda konig ay'moro'noea' ijnounmey. Ijyekdepo hua'aypoya' pai'nada ijnoeatomey.

11 —Huakka'nada aratbut, nogda nogda huadaribayo huæ'eri, nogda nogda hua'a huaa'pakeri, huadaribayo gobierno huairikon konig o'eapo onte'ti manbatia'pakdik i'ene. — Diosen huata'moneria mename'ne.

11

Diosen botta' huamanbatia'pakeritaj o'manigmadoya'uyate.

¹ Kenoka' jak huadik hueypi menpiyokme'.

—Yahuahua'. Diosen jakyo huahuahua'. Diosen jaktaj yadikti'. Kenpa'ti kutopataj yadikti'. Jakyo meniga' Diostaj on'nigtiona'pakika' yamadikati'.

² Jak kurute nog aratbut ika'dik o'neapo. Kenta' kurutenayo tidikahue' ya'e'. Esoeria Diosen huakka' jak Jerusaléntaj on'barakonhuahua'apo. Dakhuea' on'magkadhuahua'apo. Cuarenta y dos puug aya' me'noeda on'magkadhuahua'apo.

³ Do'taj Diostaj mentia'pake'po botta' huamanbatia'pakeri ijmata'mona'apoy. Jerusalén huæ'eritaj ijmata'mona'apoy. Mil doscientos sesenta huame'noe do'taj botta' huamanbatia'pakeria mentia'pakonhue'po ijmata'mona'apoy. Konig pai'da huæ'erien yudtaj konig saco yudtaj on'otonhuahua'apo. —Diosa mename'ne.

⁴ Inomey botta' huamanbatia'pakeri konig botta' olivo hueymey o'ne. Konig botta' huakjey Diosen on'manopoeanhuahuika'po. Inomey botta' huamanbatia'pakeritaj Diosen Nokirega o'manopo'toepo Dios Huairitaj on'manbatia'pakonhuahuika'apo. ⁵ Kenomey Diosen botta' huamanbatia'pakeritaj be'api'

dakhuea' e'magka'ta' e'paknayo dahuea' a'magkaya'po huae'eritaj on'mahuigapo. Huamanbatia'pakeri huakittaya' ta'ak o'oro'ka'po kenomeyen taka'taj kenpa'da on'mahuigapo. Ken koniga yan'mabueyapet. ⁶ Kenoka' Diostaj on'manbatia'pakonhuahua'po, Diosa botta' huamanbatia'pakeritaj o'bateypaka'ika'apo Diostaj en'manbatia'pakonhuahua'te kurudtaj yakhuik ena'nayo huihue'dik o'unhuahua'apo. Kenpa'ti e'paknayo hue'eytaj mimiakon yahuea'dik o'nea'apo. Kenpa'ti huadarieri aratbuttaj nogda nogda pai'da manopoe'ika'dik o'nea'apo. Ke'poda castiga magka'dik o'neapo. Menokapi' on'pakpo magkika'dik o'neapo. ⁷ Ken on'manbatia'pakonhuahua'depo en'kuhuitde'te. Ke'na toyahuugkahue' huae'erionig huiyokda o'epo sorokkogyā' adteda dakhuea' huaka'erikudakenbaya' o'mati'orokdepo. Botta' Diosen huamanbatia'pakeritaj a'barakya'po o'magka'po o'barakapo. ⁸ Jerusalényo huakka' jakyo dagte Diosen huamanbatia'pakeri e'bueyso' on'huedonhua'apo. Kenda huakka' jakyo aratbut dakhuea' huakka'eri o'nika'po, Diostaj pakhue' o'nepo konigti Sodoma huakka' jakyo dakhuea' huaka'eri o'nuyate. Kenpa'ti konigti Egiptobayo dakhuea' huaka'eri o'nuyate. Keyo Jerusalényo e'bueyso' on'huedonhua'apo. Ken konigti huakka' jakya'tion oro'omeyen Huairia cruzte mo'nigbuey'uyate. ⁹ Botta' huamanbatia'pakeritaj e'barakde'te bapa' huame'noe nogme'noe okta'pete huakka'nanada aratbut e'bueyso'taj on'so'tiahuayonhua'po nogbayo nogbayo huae'eri nog hua'a nog hua'a huatoe'eri

huakka'nanada on'so'tiahuayonhua'apo. "Bakubarakkahue' yane'." On'mana'apo. ¹⁰ Botta' Diosen huamanbatia'pakeritaj huakka' aratbut e'peeta' pakhue' o'nika'po. Botta'a bueyhued o'nepoed Diostaj on'manbatia'pakika'po aratbuttaj pai'da on'manopo'eagkika'nok nogok en'bueyde'te dakhuea' huakka'eria huakka'da on'durugpakatu'apo. Huayahuaya katetehue' on'bayokeapo. ¹¹ Bapa' huame'noe nogme'noe okta'pete e'bueyso' en'huedonhua'de'te Diosen Nokirega o'manopo'toepo o'manoyhuada'apo. Hua'ite on'boapo. Kentaj huakka'nanada on'tiahuayapo. On'tiahuaydepo huakka'nanada on'mamididapo. ¹² Nogok kenomeya botta' huamanbatia'pakeria kurudya' on'peepo,

—Iyo yan'tiak. Kutayo yan'behuik. Ena'te on'peepo.

Ken on'peedepo kurudyo e'sihuiyo en'behuikte kenomeyen taka'a yan'batiahuaya'apet. ¹³ En'behuikte huadari diga'da o'iyegapo. Jerusalényo huakka' judío aratbut sorok jakyo ene'te o'mahuekpo o'manbetapo. Sorok jak huakka' konig nog huakhuaraka' diez jaktion o'mahuekpo. E'iyegte siete mil aratbut huakka' jakyo huae'eri yan'mabueyapet. Nogomeya huakka'ada on'me'pukpo "Dios kurudyo huae'eri huadakda o'e. Teynanada o'e." On'batia'pakapo.

¹⁴ Botaa'tea' dakhuea' huaka'eri pai'nanada on'nopo'ede a'timon bapaa'tea'kon pai'nanada on'nopo'epo.

Siete'a trompetate o'mogapo.

15 Siete'a Diosen huata'moneria trompetate e'moge'te ijpeemey. 'Utta'da kurudya' ea' ijpeepo: Oro'omeyen Dios Huairi ke'nen Cristoere huakhuairi o'nedepo Diosayo'da kenpa'da huairi o'eonhuahuika'po o'mana'onhuahuika'apo. Kenda ijpeemey.

16 Diosen huakkurute huairi huahuadte on'huadika'po veinticuatro huatone' huairia on'huadika'po Diostaj on'tihuedpo o'deretpakpo
17 o'nona'po,

Dakiti Dios Huairi. Teyda i'ene, Dios. Aya'da ka'dik i'ene. Aya'enda huairi i'ika'. A'nennada i'ika'uyate. Oyda kenpa'ti i'ika'. Nogokkon i'ika'apo. Huaboa'da konig teynada i'epo aya'tada teyda i'manika'apo.
18 Ontaj diga' bo'huadiayika'uyne. Huakka'ada nogbaya' nogbaya' huae'eria diga' bo'huadiay'uyng'a oynayo on Dios i'epo dakhuea' huaka'eriomeytaj diga' i'bahuadiaypo e'bueyomeyeretaj castiga i'magka'apone. Kenpa'ti oynayo o'nen huanigpeika'eri, kenomey o'nen hua'a daka' on'manbatia'pakika'uy, kenomeytaj 'urua'da dakhuapa i'bayokapone. Kenpa'ti kenomey ontayo'da aya'da on'nigpeepo ogkika'uy. Kenpa'ti o'nendiktaj huakka' on'pakuynok 'urua'da dakhuapa i'bayokapone. Huasi'potaj huatone'eretaj huanaba'taj huairitaj 'urua'da dakhuapa i'bayokapone. Kenpa'ti huaboa'da aratbuttaj dakhuea'da huaka'eriomeytaj kenpa'da i'barakapone.

19 Kenoka' kurudyo Diosen jak okhuikepo,

“Kenda do’hued Israel aratbuttaj ijka’apoy,” Diosa o’mana’uynig kenda e’madoyade’ huaenokteg caja’poyo Diosen jakyo on’tiahuaypo ken en’tiahuayde’tē o’ojbedpo, kuruda ya’aapet kenokti huadari ya’iyegapet kenpa’ti ore’ ya’kotapet. Kenda ijtiahuaymey.

12

Ettone’taj kenpa’ti huamayuekeri bihuitone’taj kurudyo Juana o’tiahuay’uyate.

¹ Kurudyo ka’tihuay: Ettone’ eyda konig niokpo o’epo, konig puugte o’bopo, doce siokpo konig huakuot ya’kuotapet. ² Bogdakhue’ o’epo o’si’popakpo pai’da o’nopo’epo ya’sagkia’epet. ³ Kurudyo onte’ti ka’tihuay: Huabed huamayuekeri bihuitone’ ya’epet. Sieteku diez huakupi ya’epet. Sietekute siete huairi huakuot ya’kuotapet. ⁴ Huahuēpa’a kurudya’ huakka’tada siokpotaj o’batotokpo siokpo huakhuaraka’ o’batotokpo huadariyo ya’maenapet. Ettone’kokpen huamayuekeri bihuitonea yakboapet. E’yobedete yobedtaj a’yuekya’po yakboapet. ⁵ Ken ettone’a huabokereksi’po yasi’popakapet. Ke’na huasi’poa aratbuttaj nogba nogbayo aratbut huairitaj aya’tada teyda ya’mana’ika’apet. Konig siropa o’bapadpo teya’nanada ya’mananhuahuika’apet. Huasi’potaj o’etupo Diosyo ya’tobehaikapet. ⁶ Ta’ba bahue’ ee’yo kenpa’ti aratbut bahue’ ee’yo kenteyo ettone’a yakhua’apet. Keyo aypopi’ hue’eypi’ katepi’ kabae’po Diosa huakkuruteda

ya'nigka'apet. Keyo mil doscientos sesenta huame'noe aypo ya'beyokika'apet.

⁷ Kenoka' kurudya' on'barakpo, Diosen huata'moneri huairi Miguel o'epo Miguelen huata'moneriere diga'da on'barakpo huamayuekeri bihuitone'taj diga'da on'barakpo, huamayuekeri bihuitone'en huata'moneritakon yan'barakapetnig kenda ijtiahuaymey.

⁸ Huamayuekeri bihuitonea menpa' huayakhue' magkahue'dik o'maepo kurudya' okbahua'dik ya'neapet.

⁹ Ken konig huamayuekeri bihuitone'taj yan'maenapet. Kurudya' yan'maenapet. Ke'na a'neneri bihuitone' konogda o'dikka' toto' kenpa'ti Satanás. Ke'na huadarieri aratbuttaj aya'tada dakhuea' kagke'po nama'da o'manika'. Ke'nen huata'moneritaj kenpa'ti kentaj huadariyo yan'maenapet. Kenda ijtiahuaymey.

¹⁰ A'timon kurudya' 'utta'da ea' ijpeemey:

—“Dakhuea'da ogkika'.” Oro'omeyen huama'buy noga huaknopoe'eritaj o'batia'pakpo toto'a Diostaj o'bahuaa'ika'. Huame'noe kenpa'ti sikyo o'bahuaa'ika'. Kurudya' kentaj o'nendenok oy aya'ada huaknopoe'eriomey Diostaj on'nopo'yaredepo, oy Diosa teynanada o'epo ke'nen taka'tone'taj diga' o'magka'depo, oy Dios Huairiyo'da ke'nen Cristoere aya' huae'eritaj o'mana'ika'apo. Kenpa'ti oro'omey huaknopoe'eri Diosensi'po o'ene. ¹¹ Huakka'ada Jesucristoen huaknopoe'eri e'bueyta' me'pukhue' o'nika'. Diosa e'paknayo bueydik o'ey, on'nopoepo kenpa'ti konigepo Jesucristo Diosen Ovejasi'poa o'manigbuey'uyate, ke'nen mimi

mo'nighua'uy, o'noknopoe'nok kenpa'ti "Jesu-
cristoen huaknopoe'eri o'ey." On'batia'pakika'po
nama'da huaa'eri toto'taj huayakhue' ogkika'.
12 Kurud kenpa'ti kuruderi kan'durugpakike'.
Huadariyo kenpa'ti e'pogyo huae'eri ke'poda
pai'da mo'nopo'eonhuahuika'aponok toto'a
opudomeytaj digada mogkadhuahua'apone.
Opudomeytaj on'huahuarakdenok sue'da
ijhue'mon magkadhua'dik ijjeapoy o'nopoepo
diga'nanada bo'huadiayapet. Kenda ijpeemey.

13 "Kurudya' me'endene." Huamayuekeri
bihuitone'a o'nopoedepo ettone'taj ya'tahua'apet.
Ke'na ettone' o'si'popakuynigtaj ya'tahua'apet.
14 Bihuitone'taj bidteda okmondik kae' konig
aratbut bahue' e'ika'yo ta'ba ehue' e'ika'yo
kabode'po konig hua'dik kae'po ettone'taj
sigtone' botta' okajpetone' ya'yokapet. Keya'
aypo o'baudhuahua'apo. Bapa' huabayok
e'tionpok aypo o'baudhuahua'apo. 15 Huekurua
ettone'taj kaoye'po kata'kotepo bihuitone'a konig
huekurutone' huakittaya' ya'hueoroka'apet.
16 Ettone'taj soroka o'tihuapokpo konig
sorok okhuikepo ettone'taj ta'kotahue' kae'po
huekurutone' sorokyo yakhuekudapet.
17-18 Konigepo huamayuekeri bihuitone'a
ettone'taj diga'da o'huadiaypo nog huasi'po
ettone'en huayayotaj ya'bahuahua'apet.
A'barakya'po ya'bahuahua'apet. Kenomey
ettone'en huayayo Diosen hua'a on'nigpeika'po
kenpa'ti Jesucristotaj o'noknopoepo, "Jesucristo
Diosen Huasi'po o'e." On'batia'pakika'. Kenomey-
taj toto'a a'barakya'po ya'bahuahua'apet.

13

*Botta' monstruo huiyoknanada huæ'eritone'taj
ijtiahuaymey.*

¹ E'pog kuhuadte do Juan ijbopo huiyoknanada huæ'eritone' e'pogya' e'orokte ijtiahuaymey. Siete huaku kenpa'ti diez huakupi o'epo, aya' huakupi konig gobierno huairien huakuot o'otpo kenpa'ti huakute Diostaj tahuirigdika'da e'timadoya' o'eme'. ² Ke'na huiyoknanada huæ'eritone' konig apetpettone'onig o'epo hua'i konig ahuadtone'ionig o'epo kenpa'ti huakitta' konig león teynanada o'eme'. Ijtiahuaymey. Huamayuekeri bihuitone' toto' o'epo ke'na huiyoknanada huæ'eritone'taj o'teypaka'po kentaj gobierno huairitone'onig ya'ea'apet. Kenpa'ti huiyokda huamana'eri kaike'po huamayuekeria bihuitone'a ya'ea'apet. ³ Huiyoknanada huæ'eritone' nogkutida e'kuhuek o'eme' e'bueyayada ya'yarepet. Huiyoknanada huæ'eritone' o'yarenok "kenpihuay" aya'ada nogbaya' nogbaya' huæ'eria yada'apet. Huiyoknanada huæ'eritone'taj yan'nigpeika'apet. ⁴ Huamayuekeri bihuitone'a huiyoknanada huæ'eritone'taj huairi ka'e'po o'teypaka'nok huadariyo huabada aya'ada huamayuekeri bihuitone'taj ya'deretpakapet. Kenpa'ti huiyoknanada huæ'eritone'taj o'deretpakpo,

—In huiyoknanada huæ'eritone' bepi' konigti ehue'dik o'epo teynanada o'e. Kentaj be'api' huayakhue' ogkahue'dik o'ne. —Kenda aya'ada ya'da'apet.

5 Huamayekeri bihuitone'a o'paknok huiyoknanada huae'eritone'a Diostaj dakhuea'da ya'huaa'apet. Huakhuairida ijjey, Diosda ijjey, o'mana'po Diostaj ya'tidi'keapet. Kenpa'ti huamayekeri bihuitone'a o'paknok cuarenta y dos puugte aya'tada teyda mana'dik ya'ika'apet. 6 Kenda yaa'apet kenpa'ti yaka'apet. Diostaj dakhuea'da o'huaa'po Diosen huadiktaj o'tidi'kepo Diosenba kurudyo ehue'da o'e, kenpa'ti Diosere aratbuttaj dakhue'da o'ne, ya'bahuaa'apet. 7 Diosen aratbut huaknopoe'eritaj diga' magka'dik ya'eapet. Huayakhue' yamagka'apet. Kenpa'ti aya'tada aratbuttaj aya'tada huadaribayo huae'eritaj, aya'tada nogda nogda hua'a huaa'eritaj kenpa'ti aya'tada huadaribayo huairitaj teyda mana'dik ya'eapet. 8 A'nennada Dios o'ika'uyate. Huadari kahued ee'te aya' Diostaj huaknopoe'eri Diosere on'noeonhuahuika'apo. Dios o'manopoedepo kenomeyendik Diosen huanoeonhuahuikaba'te o'manigmadoya'uyate. Kenomey huanoeonhuahuika'eria Jesucristotaj huaknopoe'eria huiyoknanada huae'eritaj pakhue' o'nepo. Kentaj nigpeehue' ya'neapet. Nogomey, aya'ada nogyo nogyo huadariya' huiyoknanada huae'eritaj huakka'da on'pakpo yan'nigpeeeapet.

9 Kenda opudomeytaj o'nona'apone, kenda daka' yan'pee'. 10 Be'api' a'bakudaya'po opudomeytaj e'batohua'nayo kenpa'ti nogok kentakon a'bakudaya'po on'batohua'apo. Nogok siroa opudomeytaj e'araknayo kenpa'ti nogok kentakon siroation on'barakika'apo.

Konigepo opudomey Diostaj moknopoepepo, Diosen mo'epo, opudomeyen taka'taj Diosa castiga ya'magka'apet. Opudomeyanayo castiga magkahue'dik mo'ika'ne. Diostaj daka'ekpoe' yan'nigunhuahuika' kenpa'ti daka'yanoknopounhuahuika'.

¹¹ Nogok nog huiyoknanada huae'eritone'taj ijtiahuaymey. Sorokya' ya'orokapet. Konig ovejasi'po botta' huakupi o'ika'nig konig huamayuekeri bihuitone' huiyokada eapa'tion yaa'apet.

¹² Huakkuruda huiyoknanada huae'eritone' meyhue'da o'epo konig huakkuru huiyoknanada huae'eritone' huiyokda mana'dik ya'ika'apet. Ke'na konigti kenpa'ti huiyokda manika'dik ya'eapet. O'mana'po, "Ken huakkuru huiyoknanada huae'eritone' e'kuhuek o'epo bueydik e'eada ya'noyhuadapet. Kentaj eretpakdik ya'nepo yan'nigpeika'." Aya'tada huadari huae'eritaj huiyokda ya'mana'apet.

¹³ Kenpa'ti kenda konig aratbuta kahue'dik o'nika'nig yaka'apet. Aratbut kentaj kanoknopoe'po konig 'urua'da konig tiahuahued o'nika'uy ya'manigkika'apet. Aratbut en'tiahuayte huiyoknanada huae'eritone'a kurudya' ta'ak e'bakpaktone' ya'manigkoteapet.

¹⁴ Huakkuru huiyoknanada huae'eritone' e'tiahuayada kenda aratbuta kahue'dik o'nika'nig 'urunanada o'ka'po aratbuttaj engaña ya'magka'apet. Huakkuru huiyoknanada huae'eritone'taj konigsoa'tion dios yagketka'. Ya'mana'apet. Kenda huakkuru huiyoknanada huae'eritone'taj siro e'kuhuek o'epo bueydik e'eada ya'noyhuadapet.

¹⁵ Huakkuru

huiyoknanada huāe'eritone'a nog huiyoknanada huāe'eritone'taj yateypaka'apetnok e'ketka'taj ya'noea'apet. E'ketka'taj pakhue' huāe'eritaj ke'nada ya'barakapet. ¹⁶ Huaba' da'kobapen huanoytapi' aratbut aya'tada ontojyo' ee'pi' huaboro' ee'pi' huakka' huamatōe'eri ee'pi' pai'da huāe'eri ee'pi' huanaba' ee'pi' huanaba' ehue' ee'pi' aya'tada yabatidoyae'ti' ya'mana'apet. ¹⁷ Aya'ada huaba'tapi' huanoytapi' huiyoknanada huāe'eritone'endik en'tidoya'nayo katepi' bae'dik ya'neapet kenpa'ti katepi' bayokdik ya'neapet. Huiyoknanada huāe'eritone'dik tidoyahue' ee'nayo katepi' baehue'dik ya'neapet kenpa'ti katepi' bayokhue'dik ya'neapet. ¹⁸ Daka' yan'nope'e'. E'nopoenka'ta' e'paknayo huiyoknanada huāe'eritone'en numerodiktaj daka' yan'nope'po. Huabokerekdikonig o'e. Seiscientos sesenta y seis huadik o'ika'.

14

Ciento cuarenta y cuatro mil aratbuta yan'batadi'kea'apet.

¹ Nogok onte'ti ijmabopo, ote' Siónte Diosen Ovejasi'po o'bopo kenere ciento cuarenta y cuatro mil aratbut Cristoen huaknopōe'eri o'nepo aya'ada huanoyte Ovejasi'poen huadik kenpa'ti Huaojendikere e'timadoya' kenda ya'eapetnig ijtiahuaymey. ² Kenoka' a'ti kurudya' konig ea' ijpeemey. Konig huakka' huahue huekuru utta'da eapa', konig kurud 'utta'da eapa' kenpa'ti 'urua'da konig huakka' arpas 'urua'da música egka' ijpeemey. ³ Dios eretnopote ee'te, cuatro

huae'eri Dios e'ika' huanegte ene'te, veinticuatro hua^uiritone' e'nika' huaneg huakkurute o'nepo huakkurute ciento cuarenta y cuatro mila aratbuta on'batadi'kea'po kenomeyayo'da kenda e'batadi'kea' nopoe'dik ya'neapet. Huadarieri aratbut e'ne'tada kenomeytaj Diosa dakhuea' e'ka' yamanopo'yarea'apet. ⁴ Inomey ciento cuarenta y cuatro mil Jesucristoen 'uruyo' huaknopoe'eri o'nepo konig nogen huatoe'taj bakdejhue' huae'eri o'nepo konig oknopoe'hue' huae'eri ogkika' konig kahue' o'nika'po huadaknanada o'nika'po katepi' Diosen Ovejasi'po o'manika' kenda on'nigpeika'po. Huakkuruda Diosa kenomeytaj o'baeapo, konig huakkurueri Diosen o'tamaeapo kenpa'ti Ovejasi'poen o'tamaeapo. Dakhuea' huaka'eriomey e'ne'tada o'manopo'yarea'uyate. ⁵ Da ahue' o'nika'uyate. Diostaj daka' on'nigpeika'po Diostaj 'uru'nopo'da on'nigkika'uyate.

Diosen bapa' huata'monerien hua'a Juana o'mapee'uyate.

⁶ Kurudnopoyo nog Diosen huata'moneritaj okajte e'bodte ijtiahuaymey. Huadari nogyo nogyo huae'eritaj kenpa'ti nogbayo nogbayo gobierno huae'eritaj, nogda nogda aratbuttaj, nogda nogda hua'a huaa'pakeritaj, nogda nogda huakka' jakyo huae'eritaj dakhuea' e'ka' a'manopo'yareaya'po huadak hua'a a'manaya'po yabahuahua'apet.

⁷ —Diostaj yanokme'pukpo yan'nigpeika' "Hueretda Dios i'ene." "Teynanada Huairi i'ene, Dios." Ya'nona'ika'. Konigepo oy Diosa

huadaka' huaka'eritaj o'baktie'ea'apo kenpa'ti castiga a'magkaya'po dakhuea' huaka'eritaj huata' o'baktie'ea'apo. Diosa aya'tada o'ka'uyate. Kurudtaj huadaritaj e'pogtakon o'ka'uyate. 'Urua'da hue'ey sipataj sorokya' o'orokika'nig kenpa'ti 'uruda hue'ey o'ka'uyate. Kentaj Diostaj yaderetpakika' kenpa'ti dakiti yan'tiona'pakika'. —Ke'na huakkuruda Diosen huata'moneria 'utta'da ya'mana'apet.

⁸ Nog huata'moneria kente'ti o'tatiakpo,

—Babilonia huakka' jakmon o'epo huakka'nanada aratbut o'nepo nog aratbut nogbayo nogbayo huabada aya'tada nama'da e'ka' yan'manopoea'ika'apet. Huae'ada e'eretpak kika'dik mo'ene. Nogtaj nogtaj bakdeika'dik mo'ene. Nama'da kenda yan'manopoea'ika'apet. Konigepo huaboro' Babilonia kenpa'da o'mahuigde Diosen castiga e'magka' o'mahuigde. —Ke'na Diosen huata'moneria yaa'apet.

⁹ Konogadakon Diosen huata'moneri kente'ti o'tatiakdepo,

—Huiyoknanada huae'eritone'taj be'api' en'pakika'nayo huiyoknanada huae'eritone' e'ketka'taj en'pakika'nayo huiyoknanada huae'eritone'dik huanoyte huaba'tepi' "be'tidoya'," ena'nayo ¹⁰ Diosen huata'moneri on'tiahuaypo kenpa'ti Diosen Ovejasi'po o'tiahuaypo Diosa huiyoknanada huae'eritone'en huaeretpakeritaj diga' o'bahuadiaypo diga'da castiga o'magkadhuahuika'apo konig ta'ak azufreere o'mabakpakadhuahuika'apo.

¹¹ Nogok nogok batikhue'ada pai'nanada

on'nopo'eonhuahuika'apo. Sigpi' yareatuhue' o'neonhuahuika'apo, kenpa'da pai'nanada on'nopo'eonhuahuika'apo, huame'noe sikyoere pai'nanada yan'nopo'eonhuahuika'apet. Kenomey huiyoknanada huae'eritone'taj o'deretpakpo kenpa'ti huiyoknanada huae'eritone' e'ketka'taj o'deretpakpo kenpa'ti ke'nendik huanoyte huaba'tepi' e'tidoaya'de' o'nepo pai'nanada yan'nopo'eonhuahuika'apet. ¹² Konigepo Diosen aratbut Diostaj on'nigpeika'po Jesustaj o'noknopoika'po daka' kan'nigunhuahuike'po. —Bapa'tea' Diosen huata'moneria 'utta'da yaa'apet.

¹³ Ken kurudya' do'taj ena'te ijpeemey.

—“Oy kenpa'ti nogok aya'ada Huairi Jesucristotaj o'noknopoepo on'bueydepo durugda ya'neapet.” Yamadoya'. “Dapita' Diostaj huanigkadhuahuika'eriomey ya'nokmapie'onhuahuika'apet. Kenda Diostaj on'nigkadhuahuika'nigtaj Diosa okkahuehue' o'maeapo.” Diosen Nokirega ea'te ijpeemey.

Ta'baya' aypo e'taboyogte on'totiakika' konigti huadariya' Diosa ke'nen huabaktie'ea'eritaj o'baeapo. Kenpa'ti konig aratbut uvas e'boyogte sirosi'poa o'nogkupoktegika' kenpa'ti uva huada on'sapaika' konigti huadariyo Diosa aya' dakhuea' huaka'eritaj castiga ya'magka'apet.

¹⁴ Onte'ti ijtiahuaypo yereda e'sihuite ya'huadapetnig. Huabokerek konig Diosen Huasi'po ya'huadapet. Oro sirotaj e'ka' huairied huakuot e'kuotte kenpa'ti igku'etda siroenpi e'badapte ijtiahuaymey. ¹⁵ Dios huana'pak jakya'

nog Diosen huata'moneri o'orokdepo "Siroenpia ta'bayo aypotaj yagkupoktega'po yamagkupaya'. Huadariyo aypo konig o'boyogdenok." Ken huata'moneria 'utta'da yana'apet. Diosen Huasi'po e'sihuite e'huadte yana'apet.

¹⁶ Ken Diosen Huasi'po konig siroenpia aypotaj ogkupoktega'po o'baea'po huadariyo ke'nen huabaktie'ea'eri e'huaje'taj ya'bae'apet.

¹⁷ Ken, nog Diosen huata'moneri Dios huana'pak jakya' o'orokonpo ke'nakon igku'etda siroenpi o'toepo. ¹⁸Diostaj e'nigmahuig kutopaya' noga Diosen huata'moneri o'orokonpo. Ke'na huamamey ta'ak huairia ona'po,

—Uva e'boyog o'enok siroenpia uvas huadariyo yamagkupoktega'. —'Utta'da yana'apet. Nog Diosen huata'moneria siroenpi e'toetaj yana'apet.

¹⁹ In konig huadari huaje'eri dakhuea' huaka'eritaj Diosa castiga o'magka'apo. Uvas konig dakhuea' huaka'eri o'ne. Diosa huadariyo aya'da uvas o'magkupoktega'apo. O'magkupoktega'depo huaboro'kogyo on'togpo kenta' o'batuga'apo. Konig aratbuta uva on'tuga'ika' konigti dakhuea' huaka'eritaj Diosa castiga ya'magka'apet. ²⁰Huakka' jak adpen ken konig ya'batuga'apet. Castiga o'magka'apo. Huakka'nanada on'mabueypo huakka'nanada mimi ya'eapet, odnanada konig caballo eakittae'te mimia odnanada ya'eapet. Kenpa'ti bidteda konig huahue mimi ya'huehua'apet, konig trescientos kilómetros ya'huehua'apet.

Siete Diosen huata'moneria sietea kene'huaya' ke'poda castiga yan'magka'apetnig Juana o'tiahuayme'.

¹ Onte'ti kurudyo 'uruda o'енок ijtomepu'kepo ijtiahuaymey. Diosen huata'moneria kene'huaya' sietea' nogpa' nogpa' ke'poda castiga e'magkapo'te ijtiahuaymey. Diosa diga' o'bahuadiaypo castiga o'magka'depo aya'da ya'dakea'apet.

² Nogdakon ijtiahuaymey. Konig 'urunanada e'pog irinada konig vidrionigere ta'akonigere ijtiahuaymey. Huiyoknanada huae'eritone'taj kenpa'ti ke'nen e'ketka'taj huakka'ada, nigpeehue' o'nika'po kenpa'ti ke'nendik timadoyahue' o'nepo irinada e'pog okta'bogpeirite on'mabopo arpas on'toepo Diostaj yan'batadi'kea'apet. Diosen arpas Diosa e'bayok yan'toepet. ³ Diosen huanigpeika'eri Moisesen e'batadi'kea' kenpa'ti Ovejasi'poen e'batadi'kea' on'batadi'kea'po:

Kenpihuay, 'urua'nanada i'ka'uyate, Dios. Konig huaboroa'da i'ka'uyate. Aya'da i'ka'uyatenig 'urua'nanada o'e, Dios Huairi. Dios Huairia aya'da ka'dik i'epo teynanada i'e. O'nen hua'a buttida o'ika'. O'nen hua'a butukda o'ika', Dios Huairi. Nogbayo nogbayo huae'erien Huairi i'eonhuahuika'. ⁴ Dapita' aya'anada ontaj okme'pukdik mo'ene, Huairi. Dapi' Dios huadaknanada o'e aya'ada ontaj tia'pakdik mo'ene, Huairi. Onyo'da huadaknada i'ika'ne. Onyo'da kenpa'da 'urunanada i'ika'ne. Konigepo nogba

nogbayo huae'eri yan'batiakapet. Diostaj huikudate on'tibahuadpo o'deretpakpo 'uruda Dios i'unhuahuika', ya'nona'apet. Huakka'ada e'pog oktabogpete on'mabopo yan'batadi'kea'apetnig ijtiahuaymey.

⁵ Nogdakon ijtiahuaypo kurudyō Dios kente e'ika' konig Diosen jakyo adkorepen Moisésen huidpegta' diez hua'a e'mana' o'ika' konig ekhuike'te jakyoda ijtiahuaymey. ⁶ Keya' jakya' siete Diosen huata'moneri sietea' nogpa' nogpa' ke'poda castiga yan'magka'deapet. 'Uru yudtaj on'otpo yereda kenpa'ti senogda yudtaj on'otpo kenpa'ti orobijsō daktone'tada e'ka' huakagkate e'tie' on'otpo. ⁷ Botta' botta' huanoe'eri Diosere onteteyo' o'nika'po nogtiada ya'bayokeapet. Siete Diosen huata'moneritaj copa orotada e'ka' ya'bayoke'apet. Siete copa orotada e'ka' ya'bayokeapet. Siete copa dakhuapa dakhuea' ogka'deika'nigtaj Dios huanoeonhuahuika'eria diga'da o'bahuadiaypo castiga diga'da ya'magka'apet. ⁸ Dios eyanada o'epo senognanada o'epo teynanada o'epo Diosen jak kurudyō Dios o'ika'nok konig huakka' e'sihui' o'enok aratbutpi' be'api' kudhue'dik ya'neapet. Diosen sietea huata'moneri nogpa' nogpa' ke'poda castiga dakhuapa magkahued e'ne'ted Diosen jakyo be'api' kudhue'dik ya'neapet.

16

Siete copa orotada e'ka' dakhuapa dakhuea' ogka'deika'nigtaj Diosa diga'da o'bahuadiaynok si-

etea Diosen huata'moneria dakhuea' huaka'eritaj castiga ya'magka'apet.

¹ Diosen jakya' utta'da ea' ijpeemey. Diosen siete huata'moneritaj o'mana'po,

—Konig huadariyo siete copa dakhuapa castiga e'magka' yanoypo do'hued hua'ate castiga yan'magka'. —Diosa ya'mana'apetnig ijpeemey.

² Diosen huata'moneri huakkuruda o'hua'po huadariyo copate yadoyapet. Huadariyo Diosen hua'ate castiga ya'magka'apet. Aratbut huiyoknanada huae'eritone'dik e'tidoya'de' kenpa'ti huiyoknanada huae'eritone' e'ketka'taj o'deretpakika'nok huasi'dak diga'da on'setpo, dignada yan'batiriapet kenpa'ti pagda ya'neapet.

³ Diosen huata'moneria kenta' nogakon e'pogyo copate odoypo, e'pogyo konig Diosen hua'ate castiga o'magka'po, e'pog hue'ey e'bueyen mimida yan'maeapet. Aya'da e'pogyo huahueyo huanoe'eri yan'mabueyapet.

⁴ Diosen huata'moneri nogakon bapaa' huahueyo kenpa'ti kente hue'ey sorokya' enhuipoika'yo copate odoypo huahue kenpa'ti hue'ey mimida yan'maeapet. ⁵ Kenokati nog Diosen huata'moneritaj ijpeepo, ke'na huahue huamatoe'eri o'ika'uyate.

—Castiga i'magka'po kenda castiga magka'dik i'ika'po, huadakda i'ka'ne, Huairi. Dios Huairi i'epo, kenpa'da huadaknanada i'epo, oy i'ika'po, kenpa'ti a'nennada i'ika'uyate.

⁶ Q'nen huanigpeika'eritaj on'barakuyatenok kenpa'ti q'nen buttida hua'a huamanbatia'pakeritaj on'barakuyatenok kenomeytaj siroa yan'baarakapet. Dakhuea'da on'magka'nok mimi

huakka' on'orokpo yan'mabueyapet. —Diosen huata'moneria kenda yaa'apetnig ijpeemey.

⁷ Diostaj huanigmahuig kutopaya' ea'te ijpeemey:

—Teynanada Dios i'ene. Aya'da ka'dik i'ene, Dios Huairi. Buttida i'mana'ika'po, butuknanada i'kika'po castiga i'magka'dene. Kenda Diosen huanigmahuig kutopaya' ea' ijpeemey.

⁸ Diosen huata'moneri nogakon botta' botta'a niokpote castiga copate odoypo niokpotaj Diosa ukda ya'eanapetnok aratbuttaj diga'da kabatita'te'po mameydik kajepo ⁹ aya'tada o'batita'tepo huaso' e'mameytada nopo'koreahue' o'nepo, “Uruda i'ene.” Diostaj onahue' ya'neapet. Diostaj yan'tidike'apet. Ken Diosa sietea'a' ke'poda castiga magka'dik ya'eapet.

¹⁰ Diosen huata'moneri nogadakon huabaniga'a' huiyoknanada huae'eritone'yo copate yan'doyapet. Dios Huairia ka'poda castiga o'magka'po, huiyoknanada huae'eritone'en huanigpeika'eriomey sikkiregyo o'nepo pai'nanada on'nopo'epo huakka'nanada diga'da e'tiriada ¹¹ nopo'koreahue' o'nepo huadig dakhuea'da yag'kika'apet. Diga'da on'tiripo kenpa'ti huasi'dak on'basetpo Diostaj on'huadiaypo yan'tidike'apet.

¹² Nog Diosen huata'moneriakon seisa Eufrates huaboro' huahueyo copate yandoyapet. Niokpo e'orokyen gobierno huairi yan'batiakapet. Sorotataere yan'batiakapet. Huaboro' huahue kanok-tege'po ya'manigaitapet. Konig dag ee'te oktegdik ya'neapet.

13 Ken, huamayuekeri bihuitone' huakittaya' dakhue' nokiregda ya'orokapet. Huiyoknanada huae'eritone' huakittaya' nog dakhue' nokiregda ya'orokapet. Nama'da huamanbatia'pakerien huakittaya' dakhue' nokiregda ya'orokapet. Bapa' dakhue' nokireg konig huahuanig o'norokpo ke'na engaña huamagka' yan'huapet. Kenda ijtiahuaymey. 14 Dakhue' nokireg konig toto' nokireya engaña a'magkaya'po 'urua' yag'kika'apet yan'bayarea'apet. Nogyon nogyon on'bahua'po kan'batiarake'po gobierno huairi sorotataere yan'bakupopaka'apet. Diosnayo teynanada o'epo aya'da ka'dik o'ika'. Kenme'noe Diosenme'noete aya'nada yan'batiaraka'apet. 15 "Yan'pee'. Ekpoe' nighue' ee'te huabereeri a'bereya'po on'tiakika'. Konigti aratbuta ekpoe' nighue' ee'te ijtiakapoy. Ke'na ekpoe' on'nigika' durugnada ya'neapet. Kenpa'ti konig yudtaj daka'da mo'toika'nig konigti do'taj moknopoepo mo'nigpeika'po okbatikhue'da moknopoepo do'a e'huatiakte durugda mo'eapet. Do e'tiakde'te yudtaj othue' e'eonig mo'epo ehue' o'neapone. Kenpa'ti okbirahue'dik o'neapone." Jesucristoa o'uyate. 16 Ken Armagedónyo gobierno huairitaj yan'bakupopaka'apet. Kan'batiarake'po dakhue' nokirega yan'bakupopaka'apet. Armagedón hebreoen hua'adik o'e.

17 Kene'huaya' Diosen huata'moneri sietea' copate kurudya' yadoyapet.

—Aya'da kenda o'dakea'de. —Hua'enbaya'da Diosa 'utta'da yaa'apet.

18 Ken huakka' ojbod o'epo, 'utta'da o'adpo, kenpa'ti kurudakon yaa'apet. Menoka'

huaehuepa' huadari diga'da o'yieppo, 'utta'da ya'yiegapet. ¹⁹ Huakka' jak huaboro'nanada ee'tada bapata' ya'posaka'apet. Nogyo nogyo nog huadaribayo nog huadaribayo huakka' jak o'mahuekpo ya'basakapet. Kenpa'ti huakka' jak Babilonia, huaboro'nanada Babilonia, huakka'da dakhuea' huaka'eri on'maetaj Diosa o'noponpo diga'da o'bahuadiaypo diga'da castiga ya'magka'apet. ²⁰ Kenpa'ti diga' castiga o'magka'po e'pogte huagkuta'mej e'ikada ya'titikonapet. Kenpa'ti castiga egkade'te huakupa e'ikada yatitikonapet. ²¹ Kurudya' huaboro'da ore' ya'bakahua'apet. Oroganada o'epo nogtida cuarenta kilos ya'eapet. Aratbut ee'yo o'batikotnok aratbuta Diostaj yan'tidike'apet. Ke'ponadakon Diosa castiga ya'magka'apetnig kenda ijtiahuaymey.

17

Ettone' huabakdejeri huairi ee'tada kentaj castiga ya'magka'apet.

¹ Diosen huata'moneri siete o'nepo, siete copa on'toepo, do'taj nogtiada behuatiakpo,

—Yatiak. Diosa ettone' huabakdejeri huairitaj castiga e'magka' o'tiahuayay'. Ettone' huabakdejeri huairi Babilonia huakka' jak konig e'pogte e'huadonig konig huairitone' o'nika'. ² Ken ettone' huabakdejeri huairi huakka' huadaribayo gobierno huairiere konig on'bakdejika'nig dakhuea' ogkika'po, konigti aya'ada huadaribayo huae'eria diga'da on'bakdejika'nig e'anig

dakhuea'da ogkika'. —Diosen huata'moneria mename'ne.

³ Ken Diosen Nokirega me'nopo'toepo Diosen huata'moneria be'tohuame'ne. Aratbut bahue' e'ika'yo be'tohuame'ne. Diosen Nokirega ettone'taj be'tiahuayame'ne. Huiyoknanada huae'eritone' huabedte e'huadte ijtiahuaymey. Huabed huiyoknanada huae'eritone' sieteku o'epo diez huakupi o'epo Diostaj tahuirigdikyo' o'huaa'ika'. ⁴ Ayagda yudtaj kenpa'ti bedda yudtaj ettone'a o'otpo oro 'uru huidsi'po kenpa'ti 'uru perlas sabbij yudtate o'mabetika'. Copa orotada e'ka' o'bapadpo, kenda dakhuea'da o'kika' eapa' Diostaj pagda o'nigepo konig copayo e'kika' hueda'da o'epo ke'na aya'tada diga'da dakhuea' o'kika'. ⁵ Ettone'noyta' huadik e'timadoya' ee'te kendik aya'ada nopogehue'da o'nika'. Ken huadik: “Babilonia huakka'jak huairi ijjej. Ettone' huabakdejeri nagonig ijjejo aya' huadariyo aratbuttaj dakhuea' huaka'eri ijjej.” Kenda ijtiahuaydepo ijnopounmey. ⁶ Diostaj huaknopog'eritaj ettone'a o'barakpo kenomeyen mimi huakka' on'mimihua'po kenpa'ti Jesustaj huamanbatia'pakeritaj o'barakpo kenomeyen mimi huakka' on'mimihua'po diga' o'pakpo o'magkika'. Kenda ijtiahuaydepo diga'da ijmepeukemey.

⁷ —Me'pukhue' yae'. Ken huabed huiyoknanada huae'eritone' ke'na ettone'taj o'tohua'ika'. Sieteku kenpa'ti diez huakupi o'ika'. Ken be'a ya'e. E'tiokhue e'ika'tada ontaj o'nopogea'apone. ⁸ Ke'na huiyoknanada huae'eritone' i'tiahuaydenig o'noika'uy oynayo

e'bueyonigti o'ede. Nogok soroktoya' dakhuea' huaka'erikudak nokiregbaya' o'orokpo kente pai'da o'nopo'unhuahuika'apopo o'bueyapo. Aratbut huadariyo huae'eri Diosen huanoeon-huahuika'ba'te ke'nendik timadoyahue' o'nepo Jesúsen huaknopoe'eri ehue' o'nepo a'nennada Dios huadari e'ka'te huanoeonhuahuika'ba'te ke'nendik timadoyahue' o'nuyate kenomey huiyoknanada huae'eritone'taj on'tiahuaydepo on'mame'pu'kepo on'nigpeika'apo konigepo ke'na a'nennada o'noe'uyate, oynayo e'bueyonigti o'e, onte'ti a'ti o'orokapo.

⁹ In kenda e'nopoea'ta' ijpaki. Be'api' pee'dik ee'nayo men'pee': Huiyoknanada huae'eritone'en siete huaku o'enig siete huakupa o'e. Kente siete huakupate huakka' jak Babilonia o'ika'. ¹⁰ Siete huaku o'enig siete gobierno huairi o'ne. Huabaniga' huairi a'nenda nogok nogok huairi o'nikame'te aratbuta on'nigpeikame'te. Kenomey on'bueyde'uyate. Nogtida oyedda gobierno huairi o'edenok aratbuta on'nigpeika'. Nogakon gobierno huairi ehued o'e. A'timon o'eapo aratbuta on'nigpeika'apet. Ke'na ijhuiti huairi ikahue' ya'eapet. ¹¹ Ke'na huabed huiyoknanada huae'eritone' o'noika'uyate. Oynayo e'bueyonig o'e. Siete gobierno huairi e'eada ke'na ocho gobierno huairi ee'pi' ke'na huiyoknanada huae'eritone' kenpa'da ya'bueyapet.

¹² Kenpa'ti diez huakupi i'tiahuaynig diez gobierno huairi ya'neapet. Konig gobierno huairi teyda manahued o'ne. Sue'da puug teyda mana'dik o'nedepo. Huiyoknanada huae'eritone'ere sue'da puug teyda mana'dik

o'nedepo. ¹³ Inomey diez gobierno huairi konigti on'pakpo huiyoknanada huæ'eritone'taj huiyoka'da kamane'po on'teypaka'apo. ¹⁴ Diosen Ovejasi'potaj dakhuea' o'nogka'aponig'a Ovejasi'ponayo huayakhue' ya'magka'apetnok Diosen Ovejasi'po aratbut huairien Huairi o'e kenpa'ti gobierno huairien gobierno Huairi o'e. Kenere Diosen e'baktie'ea' huæ'eri o'nepo okbatikhue' o'noknopoeonhuahuika'apo. — Kenda Diosen huata'moneria mename'ne.

¹⁵ —Ken huaboro' e'pogyonig ettone' huabakdejeri huairi o'huadika'nig. Kenda i'tiahueydenig o'nopoea'ne. Huaboro' e'pog konig huakka' jak o'ne, nogda nogda huadaribayo huæ'eri, kenpa'ti nog hua'a nog hua'a huaa'pakeri konig e'pog o'ne. ¹⁶ Diez huakupi i'tiahuaydenig o'nopoeapone. Diez gobierno huairi o'nepo ettone' huabakdejeri huairitaj digã'da on'huadiaypo, ettone' huabakdejeri huairitaj digã'da castiga ya'nogka'po yan'biradapet. Ta'akyo yan'huigapet. ¹⁷ Diosa o'paknok diez gobierno huairia huiyoknanada huæ'eritone'taj yan'nigpeeapet. Huiyoknanada huæ'eritone'a ettone'taj castiga yagka'apet. ¹⁸ Kentaj ettone' huabakdejeri huairitaj i'tiahuaydenig ke'na huakka' jakda o'e. Ken jaktaj aya'ada gobierno huairi nogbaya' nogbaya' on'nigpeika'po. —Diosen huata'moneria kendakon mename'ne.

18

Huakka' jak Babiloniataj castiga Diosa o'magka'po o'mahuigapo.

¹ Kenta' a'timon nog Diosen huata'moneri kurudya' o'huarakpo teynanada ighua'nanada mana'dik o'epo aya'tata mana'dik o'epo eynanada o'epo kenpa'ti senognanada o'epo huadariyo nogbaya' nogbaya' huabada eynanada ee'te ijtiahuaymey. ² Utta'nanada o'okoypo,

—Huakka'nanada jak Babilonia ehue' o'ede oynayo toto'enbayo o'ika'po, keyoda aya' dakhue' nokireg o'nika'apo kenpa'ti aya' dakhue' bakoy huayorere'eripi' konig matuk paga'da e'huie' keyoti o'ika'apo. ³ Babilonia huae'eria huakka'nanada on'tamaika'nok aya'ada nogbayo nogbayo aratbuttaj huakka' katetapi' on'baeretpaka'uy nok nogbaya' nogbaya' huae'eri huakka'tada on'baeretpakika'. Kenpa'ti aya' huadaribayo huairi Diostaj o'nokkahuepo Babiloniaen en'tamae diga'nanada o'deretpakika'po on'bae'ika'. Konig e'bakde'ikanig kenpa'da katetapi' o'deretpakika'. Kenpa'ti huadaribayo noga noga huabahuaya'eriomey Babilonia huae'erien huakka'da on'bae'ika'po huakka'nanada on'tamaika'nok. Kenda Diosen huata'moneria 'utta'da oa'uy. Kenda ijpeemey.

⁴ Ken kurudya' noga ea' ijpeedepo,

—Ken Babilonia huakka' jakyo huae'eritaj yan'bakhua', do'hued aratbut. Kenomeyere konigti dakhuea' kahue' a'eya'po kenomeytaj yan'bakhua'. Kenpa'ti castiga kenomeytaj Diosa o'magka'apo opudomeytaj castiga ogkahue' me'e'po yan'bakhua'. ⁵ Kenomeya dakhuea'da ogkika'uy. Huakka'nanada dakhuea' e'ka' o'tihueddenok konig huakupanig kurudnejneja'

o'edenok kenda dakhuea' ogkika'nok Diosa okkahuehue' o'epo castiga o'magka'apo. ⁶ Kenomey huakka' jak huae'eria nogomeytaj dakhuea'da on'bakika'uyatenok kenomeytaj castiga diga'da kamagke'. Botaa' castiga e'magkapa' kamagke'. Nogomeytaj huakka' pai'da on'manopo'ea'uyate. Nogomeytakon huakka'tada dakhuea'da on'batokika'uyatenok huakka' castiga konig botaa' ee'pa' pai'da kan'manopo'e'. ⁷ 'Urua'da ijjeipo ijkikay nama'da on'nopoika'po kenpa'ti konig kenomeya huakka'nanada on'eretpakpo on'tamaika'nok kenomeyakon pai'nanada kan'manopo'ike'. "Iyo konig ettone' gobierno huairi ijjeiy. Ayhua ehue' ijjeiy. Pai'da ehue' ijjeapoy. Pai'da nopo'ehue' ijjeapoy," huanopoya'da nama'da on'nopoika'. ⁸ Konigepo nogme'noetida Diosa castiga kenomeytaj ya'magka'apet. Huakka'nanada yan'mabueyapet. Huakka'nanada pai'nanada yan'nopo'eapet. Huakka'nada yan'bakusitokapet. Kenda Babilonia huakka' jaktaj ta'aka ya'mameyapet. Dios Huairi teynanada o'epo kenomeya dakhuea' ogkika'uynok pai'da nopo'edik o'neapo. Diosa castiga magka'dik o'maeapo. Kenda kurudya' ena'te ijpeemey.

⁹ Nog huadariyo nog huadariyo gobierno huairi nogyo nogyo huae'eri ken huakka' jak Babilonia huae'eriere katetapi' huakka'tada o'deretpakika'uyate. Huakka'nanada on'tamae'ika'uyate. Diosa Babiloniataj castiga o'magka'depo o'mahuigpo. Gobierno huairia e'mahuigte on'tiahuaydepo yan'bahuikapet. Suhue'nada o'nepo yan'bahuikapet. ¹⁰ Diga'da

on'mame'pukpo castiga e'magkade'te huakka' jak e'meyte adteda on'mabopo,

—Aaj, kenpihuay, pai'nanada mo'nopo'e, Babilonia huae'eri. Hueretnada huairi i'ika'nig'a teynanada i'ika'nig'a noghoratida ontaj Diosa castiga mogka'denok ehue'da mo'ene. —Huakka' go-bierno huairia Babiloniataj ya'da'apet.

¹¹ Kenpa'ti huadarieri nogbaya' nogbaya' huabahuaya'eriomey on'bahuikonhuahua'po kenomeyen huabahuaya' e'tamaika' ken be'taj bahuayahue'dik o'nepo. ¹² Kenomeyen oro, kenomeyen 'uru siro plata, kenomeyen 'urunanada huidsip'o huakka'teda kenomeyen perlas sakbij huaka', 'uru tela lino e'ka', 'uru tela seda e'ka', tela ayagda, tela bedda, kenomeyen 'uru'hujeda ohueyen, katepi' elefanteidtaj e'ka', nog 'uruda ohueyen huakka'teda, bronce siro, hierro siro, 'uru mármol huid, kenomey e'bahuaya'ta' en'paktada ¹³ kenpa'ti canela, huasihuaj 'uru'hujeda, 'uru'hujeda huabakpaka', kenpa'ti 'uru'hujeda mirra, 'uru'hujeda perfume, vino, huasihuaj aypo huamayaka', harina 'uruda, trigo, huabatohua'eri konig mula, oveja, caballo, konig carro caballo huatotok, aratbut huanaba'pi' e'bahuaya'ta' on'pakika'nig'a Babilonia huairi ehue'da o'nenok meyo bahuayahue'dikda o'ne. ¹⁴ Ken huakka' jak Babilonia huae'eritaj:

—Nogda nogda 'uruda e'huae' huada bo'eretpakika'nig oynayo ehue'nanada mo'taene. Onte'ti baehue'dikda mo'ene. Kenpa'ti katepi' 'uruda mo'tamae'ika'uayne. Katepi' huadaknanada mo'tamaika'uynig kenpa'da oynayo matohue'da mo'eapone. Onte'ti

maehue'da mo'taeapone. —Huabahuaya'eria yan'mana'apet.

¹⁵ Nogyā' nogyā' huabahuaya'eria Babilonia huakka' jakya' huakka'nanada gana ogkika'uyate. Babiloniataj castiga e'magka'te on'tiahuaydepo on'me'pukpo adta'da on'tiahuaypo, suhue'da o'nepo yan'bahuikapet.

¹⁶ —Aaj, kenpihuay, huakka' jak Babilonia huae'eria pai'nanada o'ne. Babilonia huakka' jak konig ettone' 'urua'da o'otika', 'uru lino tela yudtaj, 'uru ayagda yudtaj, 'uru huabed yudtaj, yudtaj oro sakbij o'betika', 'uru huidsi'po o'betika', perla sakbijkon o'mabetika'. Ken konig Babilonia 'urunanada o'ika'uyate. ¹⁷ Ida konig nogminutotida aya'da ehue'nada on'tae'uy. —Huabahuaya'eria yan'mana'apet.

Barco capitán, huabatohua'erie marinerore e'pogya' huakjene'eriomeyere huakka' jak Babilonia bidteda ya'neapet. ¹⁸ Huakka' jak e'bakpakte on'tiahuaydepo,

—Ken jak huaboro' o'epo huakka'nanada on'matoika'po nog konigti huakka' jak ehue'da o'e. —'Utta'nanada yada'apet.

¹⁹ Suhue'nada o'nepo soroka huata' ogkusorokka'po on'bahuikpo:

—Aaj, menpa' ken huaboro' huakka' jak pai'nanada o'nede. Ken huakka' jakya' huakka'da o'matoika'nok kusi'pe barco huatae'erition gana ogkika'po ke'na huairionigtion o'nika'po. Ijhuiti ehue' konig nogminutotida o'bakmamey'denok huakka' jak ehue'da o'ede. —'Utta'da ya'da'apet.

²⁰ Kurudyō huae'eritaj, huaknopoe'eritaj, Cristoen huata'mona'eritaj kenpa'ti Diosen

huamanbatia'pakeritaj ken huaboro' jak huæ'eriomeya dakhuea'da on'magkika'uynok Diosa castiga o'magka'denok yan'durugpakti'.

²¹ Kenoka' Diosen huata'moneri nogtida o'epo teyda o'epo kate'kidpi' huatarua' huidtone'taj o'toepo e'pogtone'yo o'huidenpo, o'okoypo,

—Ken konig huaboro' huakka' jak Babiloniataj ke'poda ya'magka'apet. Ehue'da ya'eapet. Onte'ti tiahuayhue'dikda ya'neapet. ²² Babilonia jak kurute dagta' arpa música, flauta música, trompeta musicakon onte'ti peehue'da ya'neapet. Onte'ti Babiloniayo katepi' baahue' ya'nika'apet. Katekidpi' huatarua' huidtone'ya' e'tarua' onte'ti peehue' ya'nika'apet. ²³ Huakjeypi' onte'ti ey ikahue'dik ya'ika'apet. E'toepak fiestapi' onte'ti música peehue' ya'nika'apet. Babilonia huabahuaya'eriomey konig huabada huadaribayo adteda konig huairitone' o'nuynig'a. Nama'da tidig e'magkapa' engaña on'magkika'uyate. Diosen huata'moneria kenpa' ea'te ijpeemey.

²⁴ Ken, Diosen huamanbatia'pakeritaj on'barakika'uyate. Diostaj huaknopoe'eritaj on'barakika'uyate. Nogbayo nogbayo on'barakika'uyate. Babilonia huæ'eriomeya on'magka'uyatenok Dios Huairia castiga o'magka'apo. Kenda Diosen huata'moneria e'okoyte ijpeemey.

19

¹ Onte'ti kurudya' huakka'nanada 'utta'nanada ea'te ijpeemey:

'Urunanada i'ene, Dios Huairi. Dios Huairi oro'en Dios huadaknanada mo'taika'ne. Dios Huairiayo'da dakhuea' e'ka' o'manopo'yarea'ika'. Huabatioka'eri mo'taika'ne. Dios Huairiyo'da 'urua'nanada i'ika'. Eynanada i'ika'. Teynanada i'ika'ne. ² Diosayo'da buttida o'maknokotpo castiga magka'dik ya'ika'apet. Ettone' huabakdejeria nogda nogda huadariyo aratbuttaj dakhuea' e'kika' o'manopo^{ea}'ika'uyate. Kenpa'ti huakka'tada e'eretpakika' o'manopo^{ea}'ika'uyate. Ke'nakon Diosen huanigpeika'eritaj o'barakika'uyate. Konigepo ettone' huabakdejeritaj Diosa castiga ya'magka'apet. Kurudya' 'utta'nanada ea'te ijpe^e'mey.

³ Onte'ti ea'te ijpe^e'po,

—'Urunanada i'ene, Dios Huairi. Dios Huairi oro'en Dios huadaknanada o'ika'. Ettone' huabakdejeritaj Diosa castiga o'magka'po o'mahuigika'. Esihui'kon kurudyo ya'behuikonhuahuika'apet. Batikhue' ya'eonhuahuika'apet. Kenpa' kurudya' ijpe^e'mey.

⁴ Ken Diosyo veinticuatro huairitone' cuatro huanoeonhuahuika'eriere Dios e'huahuadte on'eretpakpo okkubuka' on'tibahuedpo,

—Amén. 'Urunanada i'ene, Dios Huairi. — Diostaj ya'nona'apet.

⁵ Dios e'huahuadya' onte'ti ijpe^e'mey:

Oro'en Apag Dios huaboro'da i'ene. Huadaknanada i'ene. Teynanada i'ene mo'nona'ika'. Diostaj huanigpeika'eri

kenpa'ti Diostaj huakme'pukeriapi'
 huairiapi', huanaba'api' mo'nona'ika'.
 Kenda Dios e'huahuadya' ea'te ijpeemey.

Diosen Ovejasi'poen e'toepak fiesta ya'eapet.

⁶ Konig huakka'nanada aratbuta en'batia'pakte,
 konig huakka'nada huekuru eapa' 'utta'da ea',
 konig kurud 'utta'nanada eapa' ea'te ijpeemey:

'Urunanada i'ene, Dios Huairi. Oro'en Dios Huairi
 teynanada o'epo o'mana'ika'de. Aya'
 huadrieria huairiapi' kentaj peika'dik
 o'nede. ⁷ Mon'madurugpak. Kentaj
 dakiti mo'nona'ika'. Huadakkanada i'ene,
 mo'nonika'. Jesús aya' huaknopoe'eritaj
 Diosen huabo jakyo o'matohua'depo
 Diosere Jesucristoere 'urua'nanada
 o'neonhuahuika'apo. Ken konig Diosen
 Ovejasi'po o'toepakdepo, oro' ke'nen
 huatoeonig 'urunopo'nanada o'tedepo
 'urunanada o'baotdene. ⁸ Yudtaj 'uru lino
 tela otdik o'ika'ne. Keregnanada senogda
 otdik o'ika'ne.

Oro'omey Diosen huaknopoe'eri huatoeonig
 o'taepo o'nigpeika'po huadakda o'kika'po ken
 konig 'uru lino yudtaj o'otika'ne. Kenda kurudya'
 eda'te ijpeemey.

⁹ Kenda inpa' Diosen huata'moneria do'taj
 mename'ne:

—Do'hued jakyo yan'tiakpo yan'kudti'.
 Do'huedsi'poed e'toepak fiestate yan'tiakti'.
 Kenda yan'peepo durugada ya'neapet. Kenda
 yamadoya'. Kenda Diosa buttida mena'ne. —
 Diosen huata'moneria mename'ne.

10 Kenta' Diosen huata'moneritaj a'ere^{re}tpakya'po huikudate ijti^{huad}me'nig'a,

—Do'taj huikudate tihuadhue' mee'. Onere Diosen huanigpeika'erition ij^{je}y. Kenpa'ti o'nen huakno^{po}e'eri huama'buyere Diosen huanigpeika'erition ij^{je}y. Kenomey Jesústaj daka' o'nokno^{po}ika'po Jesúsen hua'ataj daka' o'nokno^{po}ika'. Kenomeyere huanigpeika'erition ij^{je}y. Diostayo'da huikudate yatihuadpo Diostaj yaer^{re}tpakikati'. —Diosen huata'moneria mename'ne.

Kenda Jesúsa buttida o'manmadika'onhuahua'uynig Diosen huamanbatia'pakeritaj o'manopo^{ea}'ika'.

Yereda caballota'pite Cristo e'huadte Juana o'tiahuayme'te.

11 Kenoka' kurud ekhuike'te yereda caballotaj ijti^{huay}me^y. Caballota'pite Cristo o'huadpo Diostaj okbatikhue'da daka' o'nigpeika'. Buttida huaa'ika'eri o'e. Ke'na huadakda o'ka'po, castiga o'magka'po konig Diosen taka'taj o'barakika'po huadakda o'kika'. 12 Ke'nen huakpo konig ta'ak e'bakpakonig o'epo ken huakpoa aya'da tiahuaydik o'e. Huakute gobierno huairien huakka' 'uru huakuot o'ku'otpo aya' huadarien huairien huairi o'enok aya'ada kentaj nigpeika'dik o'ne. Ke'nen huadik e'timadoya'de ee' ke'nayo'da o'nopo^e. 13 Ke'nen yudtaj huaok o'otpo mimia e'tibahuidbahuid o'eme'. Jesúsen huadik "Diosen Hua'a" o'e. 14 Huakka'nanada kurudyo huae'eria Diosen sorotataa on'ta'hua'po 'uruda lino yudtaj yereda on'baotpo yere caballota'pite

on'bahuadpo on'ta'huame'. ¹⁵ Ke'nen ighua'da hua'a huakittaya' konig siroenpi igku'etda o'orokpo nogbayo nogbayo huakka' oknopoehue' huae'eritaj e'batituktukapa' ke'nen taka'taj e'batituktukapa' huiyokda ya'manika'apet. Konig vino huaka'eria uvadataj e'basapaa'pa' Diosa o'mahuadiayondenok Cristoa huiyokda castiga ya'magka'apet. Diosnayo teynanada o'epo aya'da ka'dik o'ika'. ¹⁶ "Aratbuten huairien Huairi o'e. Gobiernomeyen huiiri Huairi o'e." Kenda huaokte e'timadoya' o'eme'. Huakutipotekon e'timadoya' o'eme'. Kenda kurudyō ijtiahuaymey.

¹⁷ Diosen huata'moneri niokpote o'bopo kurudte huayorere'eritaj:

—Diosa castiga o'magka'po huakka'nanada on'mabueyapo. A'bapeya'po yan'batiak.

¹⁸ Dakhuea' huaka'eri on'mabueyapo. Gobierno huairi on'mabueyapo, capitán huairi on'mabueyapo. Nogda nogda huairi on'mabueyapo. Caballo on'mabueyapo. Caballota'pite huahuaderi on'mabueyapo. Diosa castiga o'magka'nok aya'da aratbut on'mabueyapo. Huanaba' kenpa'ti huanaba' ehuepi' on'mabueyapo. Kenpa'ti noyehuepi' tone'yahuepi' on'mabueyapo. Yan'kupopakpo e'bueyenso' yan'bape'. —Huayorere'eritaj Diosen huata'mona'eria 'utta'nada ya'manokoyapetnig. Kenda ijtiahuaymey.

¹⁹ Nogdakon ijtiahuaymey. Huiyoknanada huae'eritone'ere huadaribayo nogyo nogyo gobierno huairi sorotataere a'barakya'po ogkupopakdepo kentaj yere caballota'pite o'huadnigtaj ke'nen sorotataaj a'barakya'po

yagkupopakapetnig ijtiahuaymey. ²⁰ Diosa huiyoknanada huæ'eritone'taj teyda o'toëpo, nama'da huamanbatia'pakerieretaj teyda o'matoëpo, huaboro' e'pogtone' ta'akyo ya'maenapet. Huiyoknanada huæ'eritone'a e'tiahuayteda kenda aratbuta tiahuayhued o'nika'nig nama'da huamanbatia'pakeria o'manigkika'uy. Engaña a'magkaya'po 'urua'da nama'da o'manigkika'uy. Engaña o'magka'nok aratbuttaj huiyoknanada huæ'eritone'endik huaso'ta' on'timadoya'uy kenpa'ti huiyoknanada huæ'eritone'en e'ketka'taj on'eretpakika'uy. Huæ'eritone'taj nama'da huamanbatia'pakerieretaj teyda o'matoëpo nohuey huaboro' e'pogtone' ta'akyo ya'majenapet. Ta'ak azufreere diga'da o'bakpakika'. ²¹ Nogomey huiyoknanada huæ'eritone'en huadaribayo huairitaj sorotatatare siro o'barakuy. Ken siro huakittaya' o'orokpo ke'na caballota'pite o'huadpo kenkittaya' siro o'orokpo aya'tada o'barakuy. Aya' e'barakde'te kenomeyen huaso'taj huayorerereria dapoteya'da kenomeyen huaso' ya'bapeapet. Kenda ijtiahuaymey.

20

Mil añosta o'tia'pak.

¹ Nogdakon ijtiahuaymey. Kurudya' Diosen huata'moneri nogtida o'huarakpo, sorokkogyo adteda dakhuea' huaka'erikudakenbayo huakhuik llave o'toëpo sirobi cadenatone' o'toëpo, ² huamayuekeri bihuitone'taj

teyda o'toepo sirobia o'tinukupo mil años tiokhuikehue' ya'unhuahuika'apet. Huamayuekeri bihuitone'taj o'dikka'uyate Satanás diablo toto'. ³ Kentaj sorokkogyo adteda dakhuea' huaka'erikudakenbayo o'endepo o'tinokhuikpo teyda yatiokkasapet mil huabayok e'unhuahuika'te huadaribayo aratbuttaj engaña kahue'dik kaunhuahuike'po. Mil huabayok e'tipokde'te sue'da huabayok kaunhue'po hua'dik o'enok oroka'dik ya'eapet. Kenda ijtiahuaymey.

⁴ Kenokti huakka' huairi on'bahuadpo huaboa'da dakhuea' huaka'eritaj castiga magka'dik ya'neapetnig ijtiahuaymey. Kenpa'ti huakka' aratbut Jesucristotaj on'tia'pakika'uyatenok kenpa'ti Apag Diosba' on'tia'pakika'uyatenok, oknopoehue' huae'eria on'bakuokeg'uyate. Kenomey huaknopoehue'eri huiyoknanada huae'eritone'taj eretpakhue' o'nika'uyate. Huiyoknanada huae'eritone' e'ketka'ta' eretpakhue' o'nika'uyate. Huanoytapi' huaba'tapi' huiyoknanada huae'eritone'dik timadoyahue' mee' o'nona'ika'uyate. Kenomeytaj ijbatiahuaymey kenomey kubarakya' on'noyhuadpo Cristoere o'neonhuahuika'po mil huabayok Cristoere huairia yan'mana'onhuahuika'apet. ⁵ Kenomeya huakkuruda manoyhuaddik ya'neapet. Nog aratbutkudaknayo kubarakya' o'neonhuahua'po mil huabayok e'pokte yan'noyhuadapet. ⁶ Aratbut huakkuruda on'manoyhuadpo durugnanada o'neonhuahuika'apo. Diosenyo'da o'neonhuahuika'apo. Kenpa'ti 'urunopo'nanada o'neonhuahuika'apo. Onte'ti mabueyhue'dik

o'neonhuahuika'apo. Kenomeynayo Diosenere Cristoenere konig sacerdote huamanigtionapakika'eri o'neonhuahuika'apo. Mil huabayok Cristo huairiere on'mana'onhuahuika'apo. Kenda ijtiahuaymey.

⁷ Ken mil huabayok e'pokde'te Diosen huata'moneria Satanástaj yanokhuikeapet. Sorokkogyā' ya'orokapet. ⁸ Huadaribayo nogyo nogyo aya'tada engaña a'magkaya'po ya'orokdeapet. Gog aratbuttaj Magog aratbuttaj engaña a'magkaya'po ya'bahuahua'apet. (Dios taj pakhue' huāe'eri o'nenok) Diosen aratbuttaj kan'barake'po Gog sorotataj Magog sorotataeretaj ya'bakupopakapet. Huakka'nanada ya'neapet. Konig kuhuadonig huakka'nanada o'nepo sorotatayo' huakka'nanada ya'neapet. ⁹ Huadariya' aya'baya'da yan'batiakapet. Diosen huadi' aratbuttaj yan'bahuatiakapet. Diosen aratbuttaj kenpa'ti Diosen di' huakka' jak kurute yagkupopakapet. Diosa kurudya' ta'aka aya'tada ya'mahuigapet. ¹⁰ Diabloa engaña huaka'eritaj huaboro' e'pog ta'akyo e'bakpakyo ya'enapet. Huaboro' ta'ak konig e'pogtone' uknanada ya'bakpakonhuahuika'apet, azufreere uknanada ya'bakpakonhuahuika'apet. Keyotion ta'akyo huiyoknanada huāe'eritone'taj nama'da huamanbatia'pakerieretakon huakkuruda o'maendej. Keyo kenpa'da ya'neonhuahuika'apet. Keyo castiga o'magka'nok pai'da yan'nopo'eonhuahuika'apet. Huame'noeere sikyo'eta' pai'nanada yan'nopo'eonhuahuika'apet.

Aya' e' bueykudak oknopoehue' huag' eritaj Dios Huairia castiga o' magka' apo.

¹¹ Huaboro' yereda huairien huahuadtaj ijtiahuaymey. Kente e' huadte Diostaj ijtiahuaymey. Diosya' huadari kurudere o'titikonme'. Onte'ti be'api' huahuayhue'da ya'neapet. ¹² Dioste huakokpen e'bueykudaka on'tikupobopo aya'ada huairiere huanaba'ere aya'ada on'tikupobome'. Beroba' e'ba'korig a'batiahuaya'po o'ba'tikujme'. Nog beroba' e'noeonhuahuika'ba'kon o'ba'tikujme'. E'bueykudak katepi' egkadhuahuika'uyde'te beroba'te e'timadoya'de' o'enek huadakpi' dakhuea' e'ka'pi' Diosa beroba'taj o'tiahuaydepo castiga ya'magka'apet. ¹³ Aratbut huahueyapi' e'pogyapi' nogyo nogyo huadaritapi' on'mabueyika'uyatenig ke'na Dioste on'hua'depo on'tikupobonok beroba'te kenda egkadhuahuika'uyde'te e'timadoya'de' o'enek huadakpi' dakhuea' e'ka'pi' o'tiahuaydepo castiga ya'magka'apet. ¹⁴ E'bueyika' kenpa'da a'dakia'po a'batikaya'po kenpa'ti e'bueykudakenba a'dakia'po a'batikaya'po huaboro' e'mahuig ta'akyo ya'maenapet. Ken huaboro' e'mahuig ta'ak bottaa'tea' kene'huag' da huabuey o'e. ¹⁵ Ayo huaboro' ta'akyo a'mahuigikaya'po ya'maenapet. Huadik e'noeonhuahuika' beroba'te timadoyahue' e'huag'tanayo ya'maenapet. Huaboro' e'pog ta'akyo ya'maenapet. Kenda aya'da ijtiahuaymey.

Huabo kurud huabo huadari Juana o'tiahuay'uyate.

¹ Nogok huabo kurud huabo huadari ijtiahuaymey. Huakkuruda kurud a'nennada o'ika'wynig kennayo ehue'nada ee'te kenpa'ti huakkuruda huadari a'nennada o'ika'wynig kennayo ehue'da ee'te kenpa'ti e'pogpi' ehue'nada ee'te ijtiahuaymey. ² Huabo Jerusalén Diosen huakka' jak kurudya' Diosya' e'huarakte do Juana ijtiahuaymey. Jak 'urunanada ijtiahuaymey. Konig ettone' huaboa'da a'toepakya'po huatoe'taj 'urunanada yudtaj onotika' konigti Diosen huabo jak 'urunanada ya'eapet. ³ Utta'da hua'a kurudya' Diosenbaya' ijpeemey:

—Yan'pee'. Oyda aratbutere Dios o'noika'. Aratbutere o'noika'apo. Ke'nen aratbut o'neapo. Aratbuten Dios a'eya'po aratbutere o'ika'apo. ⁴ Diosa o'manopo'yarea'denok onte'ti suhue' ikahue'dikda ya'neapet, onte'ti bueyhue'dikda ya'neapet, onte'ti huikhue'dikpi' ya'neapet onte'ti bahuikikahue'dik ya'neapet, onte'ti digpi' ikahue'dikda ya'neapet. Konig a'nen o'ika'wynig konigti oynayo ehue'da ya'eapet. Kenpa' kurudya' ea'te ijpeemey.

⁵ —Yan'pee'. Aya'da huaboa' ijka'nig. —Diosa kurudya' mename'ne. Kenpa'ti,

—In huadik ona'nig buttida huadik o'enok yamadoya'. In do'hued huadik oknopoika'dik me'neapone. —Diosa mename'ne.

⁶ —Aya'da ijka'po ijkuhuitdey. Do huakkurueri ijikay. Kene'huaya' huae'eri ijikay. Konig la letra A huakkuruda letra o'e. Konigti do huakkurueri ijikay. Konig la letra Z kene'huaya' letra o'e.

Konigti do kene'huaya' huae'eri ijikay. Maymaya' huaa'eria hue'ey huakka' on'pakika'. Konigti do'taj huakka' e'paknayo konig katetehue' mo'manounhuahuika'apone. ⁷ Aya'ada do'taj daka' moknopoika'po okbatikhue'ada o'nepo konig huayakhue' huaka'eri o'nepo aya'da do'hued yan'bae'apet kenpa'ti do'huedsi'po ya'neapet kenpa'ti kenomeyen Apag Dios ijjeapoy. ⁸ Dakhuea' huaka'eri kenpa'ti huamidideri Cristotaj eknopoe'taj huame'pukeri, oknopoehue' huae'eri, dakhuea' huahuaa'eri, imahuadiaypo huabarakeri, ieretpakpo huabakdejeri, tidig huaka'eri, dios e'ketka'ta' huaeretpakeri, da huaa'eritakon huaboro' e'pog ta'ak huamahuigyo yan'mahuigonhuahuika'apet. Azufreere yan'mahuigonhuahuika'apet. Pai'nanada yan'nopo'eonhuahuika'apet. Kenda bottaa'tea' huabuey o'e. Dios kurudya' ena'te ijpeemey.

Huabo Jerusalén Juana o'tiahuay'uyate.

⁹ Diosen huata'moneri siete copa huatoe'eria o'nepo Diosen castiga huamagka'eri siete e'eada nogtiada do'taj mena'po,

—Yatiak. Diosen Huasi'poen huatoeen jak ontaj o'totiahuayi'. Keyo huaknopoe'eri yan'noeonhuahuika'apet Diosere. —Do'taj mename'ne.

¹⁰ Diosen Nokirega do'taj a'tiahuayaya'po Diosen huata'moneria be'tohuame'ne. Huabidkupayoda be'tohuame'ne. Kurudya' Diosen Jerusalén huakka' jak e'huarakte be'totiahuayme'ne. ¹¹ Konig Dios eynanada o'epo konig senogda o'eme'. Diosen jakkon eynanada senogda o'epo konig 'uru huids'i'po

senogda o'epo, konig huid jaspe 'uruda o'epo, konig vidrionig irida o'epo Diosen jak 'urunanada o'eme'. ¹² Jak kuru huanigte huaboro'da ekbiriktone' o'epo, huabidda o'epo ekbirikyo doce akbogpe o'epo, Diosen huata'moneri nogti nogtia' aya' akbogpete o'bopo, doce Israel aratbutdik doce nogendik nogendik e'timadoyae' o'eme'.

¹³ Niokpo e'orokyen' bapa' akbogpea' o'epo, niokpo e'sikpen bapa' akbogpeation o'epo, kenpa'ti e'dea' norteyon bapa' akbogpeation o'epo, nog e'dea' suryon bapa' akbogpeation o'epo.

¹⁴ Jak kuru ekbiriktone' doce huid huaboro'a enhuada' o'epo Ovejasi'poen doce huamata'mona'eridik nogdik nogdikti doce huidtone' enhuada'te e'timadoya' o'eme'. Kenda ijtiahuaydepo nogdakon ijtiahuaymey.

¹⁵ Ken Diosen huata'moneria do'taj menbatia'pakpo orotada e'ka' siropi jak huatidika' o'toepo Diosen huakka' jaktaj a'tidikaya'po, ekbiriktaj a'tidikaya'po, ekbirik akbogpekon a'tidikaya'po oro siropi jak huatidika' o'toeme'.

¹⁶ Diosen huakka' jak huabidnanada o'epo huabidda konigti huabidda e'dea'. Diosen huata'moneria huakka' jaktaj o'tidika'po oro siropi huatidika' o'tidika'po, dos mil doscientos kilómetros huabidda o'eme', konigti huabidda e'dea', kutayo konigti o'eme'. ¹⁷ A'timon ekbiriktone'taj o'tidikame'. Ojkuya' e'dea' sesenta y cuatro metros Diosen huata'moneria o'tidikame'.

¹⁸ Huakka' jak ekbirik jaspe 'uru'huidtada e'ka' o'eme'. Diosen huakka' jak oroyo' e'ka' o'eme'. 'Uruda konig vidrionig o'eme'. ¹⁹ Ekbirik

huid huaboro'a enhuadhuadte 'uru'huidsi'poa e'timabeta' o'eme'. Nogda nogda 'uru'huidsi'poa e'timabeta' o'eme'. Huakkuru enhuada'ta' jaspe 'uru'huidsi'poa e'timabeta' o'eme'. Burada o'eme'. Bottaa' enhuada'ta' 'uru zafiro huidsi'poa burada e'timabeta' o'eme'. Bapaa'ta' enhuada'ta' 'uru ágata huidsi'poa e'timabeta' o'eme', botta' botta' enhuada'ta' 'uru esmeralda kihuey huidsi'poa e'timabeta' o'eme'. ²⁰Huabaniga' enhuada'ta' 'uru ónice bedda huidsi'poa e'timabeta' o'eme'. Seista' enhuada'ta' 'uru cornalina bedda huidsi'poa e'timabeta' o'eme'. Sieteta' enhuada'ta' 'uru crisólito nog kihueyada huidsi'poa e'timabeta' o'eme'. Ochota' enhuada'ta' 'uru kihueyada berilo huidsi'poa e'timabeta' o'eme'. Nueveta' enhuada'ta' 'uru jeyda topacio huidsi'poa e'timabeta' o'eme'. Diezta' enhuada'ta' 'uru burada crisoprasa huidsi'poa e'timabeta' o'eme'. Onceta' enhuada'ta' 'uru bed jacinto huidsi'poa e'timabeta' o'eme'. Doceta' enhuada'ta' 'uru ayagda amatista huidsi'poa e'timabeta' o'eme'. ²¹Ekbirik doce akbogpete nogti nogtia e'beta' perla o'eme'. Huakka' jak dag eretnopoyo dagtaj 'uru orotada e'ka' o'epo 'urunanada o'eme'.

²² Diosen e'huai'ka' jak tiahuayhue' ijjemey. Teyda Dios Huairi kenpa'ti Diosen Ovejasi'po aya' jakyoda o'nika'. ²³Niokpoa eyda nige'hue'dik mo'ene kenpa'ti puugapi' ey nige'hue'dik mo'ene. Dios keyoda o'ika'po eyda o'ika'nok. Kenpa'ti Diosen Ovejasi'poa aya' jakyoda huakjey o'e. ²⁴Nog huadari nog huadari aratbut Diosen dakhuea' e'ka' huamanopo'korea'eri huaboda huakka' jak huakjeyyo on'noehuahui'ka'apo.

Huadari gobierno huairia huakka' jaktaj 'urunanada o'e on'huaa'ika'apo. Diostaj 'urua'da on'nigkika'apo. ²⁵ Ekbirik akbogpe okhuikhue' o'ika'apo. Huame'noe okhuikhue' o'ika'apo. Sikhue'dik o'ika'apo. ²⁶ Kenda Diosen huakka' jak kenpa'da huadakkanada o'e. 'Urunanada o'e. Huakka' aratbut nog huadariyo nog huadariya' huae'eria on'daika'apo. ²⁷ Aya' dakhuea' huaka'eri, aya' Diostaj pakhue' huae'eri, aya' nogtaj nogtaj huadiayeri aya' Diostaj nigpeehue' huae'eri aya'da nama'da huaa'erikon Diosen jakyo kudhue'dik ya'neapet. Ovejasi'poen huanoeonhuahuika'ba'te kenomeyen huadik e'timadoya' o'nepo oro'omey huaknopoe'eri oro'omeyyo'da Diosen huakka' jakyo kuddik ya'neapet. Kenda ijtiahuaymey.

22

¹ Ken Diosen huata'moneria nogdakon be'totiahuayme'ne. 'Uru'hueyda be'totiahuayme'ne. Hueirida konig vidrionig o'epo. Kenhuey'a Diosen aratbuttaj o'manoeanhuahuika'. Dios huahuadya' Ovejasi'po huahuadya' 'uru'hueyda o'oro'konhuahuika'apo. ² Huakka' jak dagnopoyo o'huehua'ika'po, huahuete botpenpenda akta'bogpepen huamanoeanhuahuika' hueymey o'bakerekika'po, ken hueymey nog huabayoktida aya' puugda o'dapakika'. Ken huaba'a aratbuttaj o'bayarea'ika'. ³ Katepi' dakhuea' e'ka' kenpa'ti dakhuea' huaka'eri keyo Diosen huakka' jakyo ehue'da ya'neapet. Dios Ovejasi'poere huakka' jakyo

o'nika'aponok Diosen huanigpeika'eria Diostaj on'eretpakonhuahuika'po Diostaj on'nigpeika'.
 4 Diosenkotaj yan'tiahuayonhuahuika'apet. Diosendik huanoyte e'timadoya' ya'nunhuahuika'apet. 5 Huakka' jakya' sikhue'dikda ya'eapet. Jakyō huae'eria onte'ti huakjey huakpakata' pakhue' ya'neapet. Niokpoa e'nigta'teta pakhue' ya'neapet. Dios Huairiada huanigpeika'eritehuapa' huakjey o'eonhuahuika'apo. Huanigpeika'eriomeya Diosere konig gobierno huairi ya'neonhuahuika'apet.

Jesucristo ida o'tiakapo.

6 Diosen huata'moneria do'taj mename'ne:

—In hua'a buttida o'e. Daka'da oknopoika'dik ka'nike'. Dios Huairien Nokirega Diosen huamanbatia'pakeritaj o'manopoēa'ika'uyate. Diosa ke'nen huata'moneritaj o'mata'mona'de'uy. Diosen huanigpeika'eritaj kamane'po o'mata'mona'de'nok. Ken konigda o'eapo, kenda Diosa o'ka'aponig kamane'po mo'ta'mona'ne. —Diosen huata'moneria mename'ne.

7 —Idada ijtiakapoy. —Huairi Jesucristoa oa'uyate. In beroba'taj aya'ada e'nigpeika'nayo durugda ya'nika'apet.

8 Do Juan ijjeipo kenda aya'da ijpeemey aya'da ijtiahuaymey. E'peede'te e'tiahuayde'te Diosen huata'moneri'ite kentaj a'eretpakya'po huikudate e'tihuadtada 9 kennayo do'taj

—Keje'. Kenda kahue' yae'. Do'taj huikudate tihuadhue' mee'. On onigtion Diostaj huanigpeika'eri ijjeiy. Kenpa'ti konig

Diosen huamanbatia'paken o'nen huama'buy huanigpee'eri onigti ijjej. Kenpa'ti in beroba'taj aya'ada huanigpeika'erionigti Diosen huanigpeika'erionigti ijjej. Diostayo'da diga'da yaeretpakika'. Diostayo'da huikudate yatihuadika'. —Diosen huata'moneria mename'ne.

¹⁰ —In beroba'te huabodik yamadoya'po konig iregireg matohue' yaeti'. Ken i'tiahuaydepo i'madoya'denig a'ti kenda Diosa o'ka'apo.

¹¹ Oynayo kenpa'da dakhuea' huaka'eria nogiti nogiti dakhuea' ogkika'apo. Kenpa'ti dakhuea' huaa'eri nogiti nogiti dakhuea' on'bahuaa'ika'nok Diosa castiga ya'magka'apet. Kenpa'ti huadaka' huaka'eriomeynayo batikhue'ada huadaka' kagkike'. Nogiti nogiti huadaknanada kagkike'. Diosenyo'da huaka'eria Diosenyo'da nogiti nogiti kagkike'. —Diosen huata'moneria mename'ne.

¹² —Yanpee'. Ida ijtiakapoy. Ijtiakepo dakhuea' huaka'eritaj castiga ijmagka'apoy. Huadak huaka'eritaj huadaka'nada ijmanigkad-huahuika'apoy. Ijmanoeanhuahuika'apoy. ¹³ Do konig la letra A ijjejo, huakkurueri ijjej. Kenpa'ti konig la letra Z ijjejo, huata'pote kene'huaya' huae'eri ijjej. —Jesús Huairia oa'uy.

¹⁴ Aratbuta on'manopo'korea'po Cristotaj o'noknopoika'po Jesús a o'manigbueypo dakhuea' e'ka' o'manopo'tihueke'po o'bakkahuea'nok Diosere on'noeonhuahuika'apo kenpa'ti huaboda jak Jerusaléno kuddik o'nika'apo. Durugnanada o'nika'apo. ¹⁵ Jak kurute o'nepo konig kudhue'dik o'nepo, dakhuea' huaka'eriomey, tidig huaka'eriomey, nogtaj nogtaj huabakdejeriomey,

o'huadiaypo huabarakeriomey, dios e'ketka'taj huaeretpakeriomey, kenpa'ti da huaa'eriomey Diosen huaboda Jerusalén jak kurute o'nepo, kudhue'dik ya'neapet.

16 —Do Jesús ijje_{po} Cristoen huaknopoe'eritaj aya'da Juan i'madoya'denig buttida o'e kamanopoeanhue'po do'hued huata'moneritaj o'nigta'mona'ne. Do Davidkudaken adhuea'pane' ijje_y. Oyda do'huakon Daviden huayayo ijje_y. Konig siokpo magkesi eyda o'ika'nig ken eyda konig 'urunanada ijjenok do'taj 'urua'nanada o'noknopoika'pone. —Jesúsa oa'uy.

17 —Yan'tiak, Cristotaj yanoknopoe'. —Diosen Nokirega o'mana'. Kenpa'ti Ovejasi'poen huatoea, Cristoen huaknopoe'eria on'mana'. Be'api' kenda e'peenayo yan'tiak.

Kenomey Diostaj on'pakpo Jesucristotaj kanoknopoike' Diosere yan'noeonhuahuika'apet. Konigti hue'eyta' maymaya' eapa' kada'po Cristotaj kan'huahue', kenpa'ti Cristotaj kanoknopoe'. Konig Diosen huanoeonhuahuika' hue'ey kan'maye'. Katetehue' kan'maye'.

18-19 In beroba'te Diosen hua'a ijnig-madoya'denig be'omeyapi' in hua'a inberoba'te e'tiahuayika'ada nogpa'da on'mana'po nogda e'manmadika'nayo konigda Diosa castiga ya'magka'apet. In beroba'te oa'ika' konigda kenomeytaj Diosa castiga ya'magka'apet. In beroba'te Diosen hua'a be'omeyapi' e'tiahuayika'ada eknopoe' pakhue' o'nepo manmadikahue' o'nika'nok kenomeytaj Diosen e'manoeonhuahuika'ba'yo kenomeyendik yabaktihuekeapet kenpa'ti Diosen huaboda

huakka' jakyo kudhue'dikda ya'neapet. Diosen e'manoeonhuahuika'ba'taj kenpa'ti Diosen huabo huakka' jaktaj in beroba'te ijtimadoya'dey. Aya' Diosen hua'a in beroba'te huapee'eritaj daka' ijmaboroay.

²⁰ Kenda aya'da en'manade'te,

—Dapita' idada ijtiakapoy. —Huairi Jesús a oa'uy.

Kenda ia'nig ida yatiak, Huairi Jesús. Do Juana yona'mey.

²¹ Opu domeytaj aya'tada oro'en Huairi Jesu-cristoa daka' mogkike', ken.

**Jesucristo oy oa'pak: Kenda Jesucristoa;
monigka'uyatenok; Diostaj
mo'manopo'yarea'ika'ne**

New Testament in Amarakaeri (PE:amr:Amarakaeri)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Amarakaeri

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Amarakaeri [amr], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Amarakaeri

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Mar 2023 from source files dated 29 Jan 2022

9f244e52-4e0f-5ab2-a2bc-389d22cb8fbb